

Tingbok for Ringerike

Bok 31

1685

Transkribert av Thorleif Solberg

Gitt i gave til Ringerike slektshistorielag 2010 av
Thorleif Solberg

Søkbar bok

Boken er søkbar

Æ – Ø og Å kan være problematisk ved søk.

Noen ganger kan følgende bokstaver benyttes i stedet

Bruk E i stedet for Æ

Bruk O i stedet for Ø

Bruk A i stedet for Å

Det er register bak i boken.

Forrord:

Dette er TINGBOK RINGERIKE for året 1685, avlest etter mikrofilm av originalen.

Teksten er nærmest rett avskrevet, men jeg har "normalisert" skrivemåten av enkelte ord.

Jeg har tidligere transkribert tingbøkene for årene 1683, 84, 88, 89, 90, 91, 95, 96, 97, 98 og 99.

Som før har jeg i teksten henvist til sidetallet i originalen.

Vågård 26.mai 1997.

Thorleif Solberg.

TINGBOK 31 - 1685.

S.13 b. ALMINNELIG SAKETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
24.februar 1685.

Var overværendes ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen, samt efternevnte lagrettesmenn: Ole Vesteren, Ole Skøyen, Gudbrand Setrang, Fingar Lo, Lars Lo og Jon Opperud.

Hvor da ermelte ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen lot for retten fremstille en fengslig anholden mann ved navn Halvor Olsen, tilforn boende på Sevle i Nore sogn i Nummedal, og nu på ungefehr to år bodd på Blikrud i Soknedal, som skal være hans odel.

S.14 a. Hans kvinne Jøran Knutsdatter fremstilte seg og nu for retten, som seg over ham høyelig beklaget i en og annen måte for hans imot henne onde begjengelse. Men fornemmelig er saken denne som han nu er ført uti rette for, at han har begått leiermål uti sitt ekteskap med et kvinnfolk ved navn Sigri Helgesdatter, som ennu uforløst går med hans barn.

Hvilken Sigri Helgesdatter seg og nu for retten fremstillet, og bekjente at fornevnte Halvor Olsen er hennes rette barnefader, og hun med ingen annen mannsperson hatt at bestille i slik måte. Hvilket Halvor Olsen også nu her for retten vedgikk, og sa at han ikke ville imotsi hennes bekjennelse.

Kvinnen Jøran Knutsdatter ble tilspurt om hun ville efterlade hennes mann denne hans forseelse, hvortil hun svarte at han ikke således hadde anstillet seg imot henne, at hun kunne bo eller bli hos ham, eftersom han på tredje år siden lagt seg i dette løse levnet med fornevnte kvinnfolk, og siden den tid ikke søkt seng med henne som sin ektekvinne, men henne med grumme trussel, hugg og slag, ja og med sine tenners biten i hennes ansikt overfallen, som hun nu i retten anviste trende sår uti hennes panne og tinning. Hvilke hun sa at han hadde bitt henne de tvende, og det tredje hadde han slått henne med en øksehammer.

Ble av henne fremlagt en forlikelse av 17.mars.

Ko.maj.s fogd Sr. Henrik Pettersen var begjærendes dom over fornevnte Halvor Olsen for denne hans leiermåls forseelse uti hans ekteskap.

Da efterdi fornevnte Halvor Olsen ei benekter eller fragår at han jo dette leiermål uti hans ekteskap har begått med fornevnte

S.14 b. Sigri Helgesdatter, som hans hustru formedelst ellers hans onde forhold ham ei vil tilgi eller seg med ham forlike, da bør han efter lovens art. B: 5.cap. at ha til ko.ma. forbrutt hvis løsøre han kan være eiende, efter at lovlig og vitterlig gjeld samt på ham anvendte bekostning avtagen, såsom av felles bo.

Og hvis ei så meget derav skulle kunne bli tilovers, at de ordinarie leiermålsbøter efter recessen, nemlig tolv riksdaler skulle kunne bli betalt, da derfor at anholdes uti kongl.ma. arbeid til des fyldestgjørelse.
Belangende hvis odels- eller fastegods han kan være eigendes, det beholder hans hustru og barn efter alligerede capitels derom egentlige tilhold og medfør.
Hva klagemål og besværing i andre måter over ham kan være, som nu ei for retten bevist eller forklart, det beror til des videre bevislighet og lovlig søkning.
Belangende det fornevnte kvinnfolk Sigri Helgesdatter, som har begått leiermål med Halvor Olsen, som fogden også begjærte dom over for hennes forseelse, da er hun tilkjent at bøte sin leiermåls sigt til ko.ma., nemlig seks riksdaler med en daler uti omkostning, eller og at straffes med arbeid eller på kroppen.

Monsr. Jørgen Larsen lot tinglyse et avkall som hans stesønn, monsr. Jørgen Schnell ham given, for hans fedrene arv, dat.22.des.1675.

Nok lot han tinglyse et skjøte av salig hr. Morten Schnell til S.15 a. sin broder monsr. Jørgen Schnell utstedt, på all hans fedrene og mødrene arv, som han til ham overdratt, dat. den 13.februar anno 1682.

Nok lot han tinglyse et skjøte av monsr. Jørgen Schnell til ham utstedt, både på sin egen mødrenearv, og fornevnte hans broder, hr. Morten Schnells både fedrene og mødrenearv, dat.13.febr.1685.

Narve Veme lot tinglyse et skjøte av hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen til ham utstedt, på den plass Fonkalsrud i Soknedalen, dat.17. 9br.1684.

Alf Hval på den hederlige mann hr. Otte Jacobsens vegne, i rette fordret den sak imot Paul Jensen Aslaksrud, angående det innlegg som han skreven for Mads Andersen Klekken og hans brødre. Men som Paul Jensen ved Villads Trøgstad, efter skriftlig missive, lar lyse sitt forfall, at han nu til hovretten må oppvarte efter tvende stevninger, og derfor begjærer sakens prolongation, hvorfor det og med denne sak til neste alminnelige saking beror, efterdi han uti slik viktig forfall forhindret.

Ko.maj.s fogd Sr. Henrik Pettersen, efter lensmanns stevнемål. som lensmannen Villads Trøgstad forklart at ha med vitner lovlig stevnet, i rette fordret skysskafferen Knut Vaker, både formedelst han forleden 9.februar ei beviste sin tjenestes plikt med skysshester at tilsige til alminnelige tingreise ad S.15. b. Hallingdalen, så og at han ei heller nu seg her på tinget lar finne, eller noen på hans vegne efter hans plikt med hester at tilsige.

Efter hvilken leilighet og efterdi fornevnte Knut Vaker seg nu ei her på tinget seg innstiller, eller noen på hans vegne, er han

tilfunden at bøte til ko.ma. 1 mark sølv og til fogden en daler i omkostning.

Oven Bjørnsens kvinne ved Hønnefoss ved navn Gunild Iversdatter, efter hjemstevne i rette fordret Nils Nilsens kvinne ved Hønnefoss, for hun på annet år siden slått henne i sitt eget hus. Nils Nilsen møtte og svarte på sin kvinnes vegne, og ei benektet at hans kvinne jo slått henne et øreslag med hånden. Men hun både skjennet og slo hans kvinne igjen. Hvorfor bemelte Nils Nilsens kvinne er tilfunden at bøte til ko.ma. to øre sølv, og til saksøkerinnen en daler for hennes omkostning.

Monsr. Jørgen Larsen efter hjemstevne i rette fordret Jørgen Alfsen Vaker formedelst han bruker og besitter hans gård Vaker, S.16 a. som han hverken steed eller fest, og foregiver at han uvederheftig og ei kan svare skatt og landskyld, og sier at han ei hadde bevilling av ham at bruke gården mere enn ett år. Og han har nu brukt den uti fire år, som han har bevilget ham det år efter år. Men uti dette tilkommende år vil eller kan han ham det ei tilstede, men formente at han nu gården burde entvige og frafløtte.

Den innstevnte Jørgen Vaker møtte uti rette og sa at han hadde bygt på gården, og nu så uti en hast ei kunne frafløtte, eftersom han har brukt den med bevilling og ei i tide frasagt før jul. Efter hvilken leilighet, og efterdi Jørgen Vaker hittil har brukt og besittet gården Vaker med landherren Jørgen Larsens minde og samtykke, og ei befinnes han sagt fra gården før jul, at han kunne vite i tide at se seg om annen leilighet, så kan han ikke kjennes fra gården uti dette tilkommende år, når han derav svarer den rettighet som han bør. Men om han den flere år skal bruke, bør han ha det uti landherrens minde.

ALMINNELIG SKATTE- OG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE
25.februar 1685.

S.16 b. Var overværendes ko.maj,s fogd Sr. Henrik Pettersen, samt efternevnte lagrettesmenn: Peder Hamnor, Siver Gomnes, Ole Fjeld, Kristen Frøye (Frøhaug), Engebret Ullern og Kristoffer Bili.

Hvor da ermelte ko.maj.s fogd lot for almuen opplese kongl.maj.s nådigste forordning om bismervekten, dat.10.jan.1685.

Ermelte ko.maj.s fogd Sr. Henrik Pettersen, som han foregiver efter Gudbrand Pjåkeruds beklagelse og begjær, har latt ved lensmannen hitstevne Gubjør Henriksdatter og hennes mann Tomas Gudbrandsen i Skjærdalen, formedelst noe høy, ungefehr to lass, som bemelte Gudbrand Pjåkerud ungefehr tre uker efter jul skal

være frastjålen. Hvilket Gudbrand og nu selv her for retten beklaget, og derom videre inngav sitt skriftlige innlegg, dat. idag under hans bumerke.

Den innstevnte Gubjør Henriksdatter og hennes mann Tomas Gudbrandsen møtte for retten tilstede, som ganske benektet at de tatt eller stjålet det fornevnte høy.

Til provs i saken er av saksøkeren hitstevnet og nu for retten fremstillet disse efterskrevne, nemlig Jens Håvi og hans dreng Jon Pedersen, Peder Haug, Fredrik Dalen, Gudbrand Hollerud, Peder Eriksen Finne og hans sønn Ole, Anders Kristoffersen i Fegristøen og hans kvinne Gubjør Larsdatter, Tarald Solberg og Knut Pjåka. Hvilke samtlige efter avlagte bogered provet enhver for seg som følger:

S.17 a. Jens Jørgensen Håvi provet at ved de tider som Gudbrand Pjåkerud seg beklaget at ha mistet fornevnte høy, da var Gubjør Henriksdatter kommen til ham og lånt av ham to hester med en høyslede og en bordslede, og det var noe sent på aftenen. Og hun sa at ville kjøre noe for hjem, og hans dreng Jon Pedersen efter Gubjørs begjæring fulgte med henne. Og hun lovet Jens en bør for, men hun ikke nevnte for ham hvor hun ville hente foret, og det ham ei heller vitterlig hvor hun ville hente det. Og drengen Jon hadde hjem med seg et halvt kornlass høy, som Gubjør sendt Jens for hesteleien. Videre sa han seg ei derom bevisst eller hadde at prove.

Jon Pedersen provet at forleden noen dager før markedstid, da kom Gubjør Henriksdatter til hans husbond Jens Håvi, og efter begjæring fikk lånt to hester og en høyslede og en vedslede, at hente noe for med. Men den tid ikke nevnte hvor hun ville hente foret. Og det var noe på kvelden litt efter dagset, og bemelte Jon Pedersen fulgte med henne. Og som de kom på veien, spurte han henne hvor hun skulle ha høyet, da svarte hun at hun skulle ha det av Ole Pjåkerud, og at han lovet henne det den fore natt. Da sa han til henne at hun hadde burdet gått for i veien til Ole Pjåkerud, at han kunne komme og levere dem selv høyet, så kunne de være fri en annen tid. Dertil svarte hun, det er alt ett enten han møter eller ei, thi Ole sa til henne den føre natt, at dersom hun ikke tok høyet den natt, nemlig den tid de hentet det, da

S.17 b. fikk hun ikke et strå, thi ellers kjørte hans fader det hjem alt sammen. Og Ole skulle videre sagt til henne, at dersom det kunne holdes dulgt for hans fader, da var han tilfreds om hun kunne få derifra to eller tre lass.

Dermed kjørte de til Gudbrand Pjåkeruds "liuve", som står på en ødegård kalles Skamarken, og Tomas Gudbrandsens søster Kari, hun var med dem, som oppbrøt laden, eftersom Jon Pedersen seg deruti vegret.

Og Kari veltet høyet ut, Gubjør tok imot og kastet det på sledene, og Jon "trødde" det på sledene. Og der var ikke stort mere enn et halvt kornlass på høysleden, og på vedsleden kunne være ungefehr tre nattfor til to hester.

Og de kjørte så ned til Skjærdalen til Tomas Gudbrandsen med begge sledene, og Tomas lå samme tid, og han kunne ikke forstå at Tomas hadde noen videnskap derom. Og Gubjør bad Jon kjøre hjem til Jens Håvi med det som var på høysleden, som hun sa at han skulle ha for hestene. Men det som var på vedsleden, kjørte Gubjør selv bort med, og sa hun skulle skikke hesten hjem efter.

Videre sa han seg ei derom ha at prove.

Peder Haug sa seg ei noe herom vitterlig at prove, videre enn forleden, som han ei rettere erindrer enn det var onsdagen nest før market, da gikk han til Skamarken at ville tale med Gudbrand Pjåkerud, og Gudbrands liten tjenestedreng møtte Peder underveis, som sa at der var stjålet høy om natten, og han så en ny farvei fra laden som hadde vært kjørt med høy. Og drengen sa at det må ha vært dem som har stjålet høy. Og som han da talte med Gudbrand, da beklaget han seg også, at der var stjålet høy S.18 a. av laden. Og Gudbrand sa, der har ingen annen tatt det enn hun Gubjør. Videre til sakens opplysning var eihans provning derom.

Fredrik Johansen Dalen provet at han fornevnte tid sto om morgenen tidlig og rullet tømmer på Brødresagen i Skjærdalen, tillike med Hellog Fjeld. Da kom Gudbrand Pjåkerud til dem og bad dem følge med seg til Tomas Gudbrandsen, som de og gjorde.

Og Gudbrand sa til Tomas; "Jeg har mistet høy inatt, og I skal bli ved det inntil I legger det fra Eder". Tomas svarer at han visste intet derav. Og de så at der var spilt høy på broen som er over elven. Videre var ei hans provning derom.

Gudbrand Hollerud sa seg aldeles intet derom bevisst eller hadde at prove.

Peder Finne og hans sønn Ole, sa seg ei videre hadde at prove, enn at de lå på Håvi den natt, som de hørt berette at dette fornevnte høy skulle være borttatt. Da fornam de at om aftenen, efter at de hadde fått mat, at de drog bort med Jens Håvis hester, og at de kom igjen om natten. Men hvor de var eller hva de bestilte, det visste de ikke. Og det var natten til onsdags før market.

Anders Kristoffersen Fegristøen og hans kvinne Gubjør Larsdatter provet enstemmig, at Gubjør Henriksdatter, hun i forleden høst bød dem et lass høy til kjøps for to daler. Og som de sa at de hadde ikke råd dertil, da sa hun at de kunne fli henne vadmel for S.18 b. en daler, så ville hun leie dem den annen daler om det var til høsten igjen. Derpå flidde de henne 8 dager før jul sju alen vadmel. Og de fikk intet av henne førenn nu forleden ungefær to eller tre dage før market, da kom hun og hennes manns søster Karen Gudbrandsdatter, om aftenen imot de skulle legge seg, kjørendes med en vedslæde med noe lite høy på, og de hadde hverken rep eller tømmer. Og Gubjør leverte dem det, og sa at hun denne gang ikke turde ta mere for Tomas, og bad for Guds skyld at de ikke skulle si Tomas det, og sa at de en annen tid skulle få mere. Og dermed drog de bort igjen. Videre var ei deres provning.

Tarald Solberg og Knut Pjåka provet at de var med Gudbrand Pjåkerud uti beskikkelsevis at tilspørge Anders Fegristøen om dette forbemelte. Da bekjente og tilsto han for dem like som han og hans kvinne derom provet har, som før innført.

Kari Gudbrandsdatter som og innstevnet, møtte nu ei tilstede. Ble av fogden budskikket at møte her i morgen.

Gubjør Henriksdatter ganske benektet og fragikk at hun tatt eller stjålet det fornevnte høy. Ei heller med været eller hatt Jens Håvis hester. Ei heller at Anders Fegristøen eller hans kvinne fikk det fornevnte høy av henne. Hun sa seg heruti ganske uskyldig, som hun ved sin høyeste ed ville benekte om hun

S.19 a. dertil måtte vorde betroet.
Videre hermed beror til imorgen at Karen Gudbrandsdatter kan komme tilstede.

Christian Tommesem inngav en fullmakt av Oven Gulsrud, under hans signet, at fordre en sak for ham i rette mot Torbjørn Børgen og Henrik Søhol. Dat.25.febr.1685.

Hvorefter han i rette produserte en rigens stevning dat.26.jan.1685, hvorved Oven Gulsrud hitstevnet Torbjørn Børgen og Henrik Søhol for ti riksdaler de skal være skyldig for en hest etc.

Nok fremla Christian Tommesen et skiftebrev etter salig Engebret Gulsrud, forfattet den 13.oktober 1665, hvoruti finnes innført at Marte Rolfsdatter på Børgen skulle være skyldig for en hest = 20 riksdaler.

Nok fremla Christian en beskikkelseseddel til Karen Leine under tvende signeter, dat.16. 7br.1667.

De innstevnte Torbjørn Børgen og Henrik Søhol møtte uti rette. Og sa Torbjørn at han hverken hatt eller fått den fornevnte hest, ei heller noen tid lovet eller forpliktet den at betale. Og fremviste hans bygselseddel som er datert den 14.okt.1665, som er nu snart 20 år siden han kom der til gården, og derfor ei pliktig at svare det efter så lang tids forløp, som for hans tid passert. Henrik Søhol svarte også i samme måte, og at han formener seg ei pliktig noe til denne søkning at svare.

S.19 b. Da efterdi til dette krav hverken foreligger noen lovlig bevislighet, eller de innciteredes vedgåelse, og det over tyve år seg tildragen, så vites ikke imot recessen og kongl. nådigste forordninger de innciterede at tilkjenne denne fordring at betale, medens derfor frikjent.

Hans Averøen, Hans Brynildsen, Tore Stiksrud, Ole Nakkerud, Siver Kolkind, Tarald Solberg, Guri Solberg, Gudbrand Sundvollen, Tor Kristensen, Jens Hengsle, erbød dem uti rette imot Jesper Gregersen, efter hans stevнемål som så ofte i rette vært. Og eftersom ingen nu møter på Jesper Gregersens vegne, så kunne imot deres påstand dem ei tilforpliktet videre efter dette stevнемål at møte. Og deres tiltale til ham for deres omkostning dem forbeholden. Hvilket fornevnte var fogdens strikte påstand, at de ei oftere skulle møte efter dette stevнемål.

ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE 26.febr.1685.

Var overværendes ko.maj.s fogd Sr. Henrik Pettersen, samt de samme lagrettesmenn som retten igår betjente.

Hvor da for retten fremkom den forinnbemelte Kari Gudbrandsdatter, som efter endel igår edtagne provs tilstand vært
S.20 a. med Gubjør Henriksdatter da det innbemelte høy skal

være stjålet fra Gudbrand Pjåkerud. Og ble deres provning nu for henne opplest. Men hun benektet aldeles at hun med været, hverken at stjele samme høy, ei heller at levere det til Anders Fegristøen eller hans kvinne. Og sa seg deruti uskyldig, og aldeles intet dermed hatt at bestille, eller hatt noen videnskap derom. Hvorpå hun sa at ville gjøre sin høyeste ed.

Gubjør Henriksdatter var også nu selv tilstede. Og var intet videre på enten sider i saken at inngi eller forklare.

Da efter tiltale, gjensvar og denne saks leilighet, er herom således for rette dømt og avsagt: At efterdi det av de edtagne prov, såsom fornemmelig Jon Pedersen, item Anders Kristoffersen Fegristøen og hans kvinne, så og Jens Håvis, deres provning og tilstand, klarlig nok kan sees og fornemmes at Gubjør Henriksdatter og hennes manns søster, Kari Gudbrandsdatter, har ved natters tid borttatt og såsom stjålet dette forinnbemelte høy fra Gudbrand Pjåkerud, så bør de og begge derfor at lide og straffes efter loven, tyvbolkens første capittel, nemlig enhver av dem at bøte til ko.ma. 8 ørtug og 13 mark sølv, såfremt de ikke vil lide og straffes på kroppen efter samme capittels videre medfør og tilhold. Så nok der foruten at betale til Gudbrand Pjåkerud for samme bortstjalne høy, hver to riksdaler. Item hver S.20 b. av dem at betale for prosesens omkostning og dompenge to riksdaler.

Og eftersom de begge her for retten har seg erbødet at ville gjøre deres høyeste salighets ed, at de heruti skulle være uskyldig tvert imot de edtagne provs tilstand, da bør de for sådan lettsindig forargelse at utstå kirkens disiplin.

Den sak imellem Sr. Christen Christensen og Marte Kroksund og hennes sønner, fremstilte seg Sr. Christen Christensens fullmektige tjener, Christen Christensen, item Marte Kroksunds sønn, Rasmus Andersen på den annen side. Hvilke begge samtykte at med saken måtte bero til neste alminnelige saking, om de des forinnen, efter voris gunstige hr. amtmanns velmente interecsjon som seneste ting gjordes, kan vorde forenede.

Belangende den sak som Guro Oustad har søkt veledle hr. major Søren Rasmussen for de 52 riksdaler, efter opprettet kontrakt, fordret nu hennes sønn Ole Olsen uti rette på hr. major Søren Rasmussens vegne, svar ved fogden Sr. Henrik Pettersen, at han vedstår sin hånd til majoren utgiven, at han har disse søkende 52 rdl. av ham anammet, som han først hos ham latt arrestere for den åbodsfall på gården Stein, eftersom Guri var fløtt herifra fogderiet. Og erbød seg til på majorens vegne fullkommelig at svare til fornevnte 52 rdl., såfremt hun ved lov og rett vorde frikjent for den pålagte åbod.

Og eftersom fogden Sr. Henrik Pettersen undskylder seg at han S.21 a. ei siden hans hjemkomst fra Kjøbenhavn har hatt leilighet til at søke samme sak med dem, til endelighet til Modums ting, efter seneste forelegg, så er han nu overbødig samme sak at søke med dem til endelighet til nesthollende Modum ting. Og ellers erbød seg uti denne sak og søkning, såvidt de fornevnte 52 rdl. angår, at inntrede i majorens sted og fullkommelig dertil svare.

Hvorfor det også for billigt erkjennes, at det ved sådan fornevnte Sr. Henrik Pettersens erbudning forbliver, at han i forbemelte måter dertil svarer, og derfor og hr. major Søren Rasmussen for samme 52 riksdalers krav at bør være fri og forskånet.

Siver Gjesvold, Johannes Svarstad og Anders By erbød seg i rette mot Anders Olsen på Strømsøen, som de foregav at ha dem ved en rigens citation hitciteret, og han nu ei selv møter eller noen på hans vegne, var deres påstand de ei videre pliktig efter samme stevнемål at møte.

Så og at erstatte dem kost og tæring.

Hvilket og for billigt eragtes, så og når det lovlig bevises at de til dette ting av ham lovlig stevnet, bør han og med hans sigt til ko.ma. at være forfallen efter tingfor B: 9.capt., efterdi hverken han eller noen på hans vegne møter.

S.21 b. RETTERGANG PÅ NORDRE FROK I NORDERHOV SOGN
9.mars 1685.

Var hosværende bygdelenismannen Villads Trøgstad samt efterfølgende lagrettesmenn: Harald Frok, Erik Tandberg, Engebret Veisten, Nils Hverven og Siver Tandberg.

Hvor da for oss uti rette fremkom veledle og velvise hr. lagmann Jørgen Philipsens tjener Anders Jørgensen Tandberg, og inngav en rigens citation av dato 8.januar 1685, ved hvilken velermelte hr. lagmann stevnet Engebret Frok for landskyld og rettighets innesiddelse og gården Nordre Froks forfaldelse, des besiktelse og taksering. Formenende han sin gårds feste bør ha forbrutt, samt resterende rettighet og åbotsfall at betale og tilsvare. Den innstevnte Engebret Frok møtte selv uti rette, og sa at han for fire år siden hadde oppladt den halve part i gården Frok for sin broder Erik Knutsen, som den ikke har (?) bekommen av lagmannen, men lagmannen bevilget andre til at bruke den. Og benektet Engebret at han er noe skyldig på landskylden, uten bare for dette år.

Men han sa at han ble ellers derforuten skyldig i høst for annen gjeld efter avregning ti riksdaler.

Og efterdi citantens tjener nu ei noe medhavde til stevningens og hans søknings forklaring, så var han begjærendes denne saks og stevnings forfløttelse på en måneds tid.

Hvorfor den også med Engebret Froks samtykke er opptagen og forfløtt til idag en måned, som er den 31.marti.

S.22 a.

RETTERGANG PÅ SØNDRE FROK 31.mars 1685.

Lagrettesmenn: Nils Hverven, Erik Tandberg, Engebret Veisten, Lars Veisten, Siver Tandberg og Harald Frok. Var hos og overværendis bygdelensmannen Villads Trøgstad.

Kom da for oss uti rette veledle hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsens fullmektige tjener Nils Jacobsen, angående den innbemelte fra 3.hujus oppsatte sak imot Engebret Nordre Frok, som seg og nu her for retten fremstilte.

Og ble av Nils Jacobsen fremstillet en skriftlig forligning som igår skal være gjort og sluttet imellem velbemt. hr. lagmann og Engebret Frok, og det under hr. lagmanns egen hånd, dat.idag, mellende uti sin mening at han ham efterlatt hans resterende landskyld og rettighet 16 daler 18 skilling.

Item gårdens åbotsfall, og Engebret derimot gården at quitere og røddiggjøre til dette forår etc.

Hvilken forening nu lydelig for Engebret Frok ble opplest, som den således i alle måter samtykte og vedsto. Dog sa han dette derhos at hr. lagmann hadde lovet at hjelpe ham til noen annen liten plass igjen.

Ermelte Nils Jacobsen inngav en annen rigens citation, dat.13.hujus, ved hvilken hans husbond hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen hitstevnet og uti rette fordret Tore Kristensen S.22 b. boende på den plass Mellingen, tiltalende ham for resterende landskyld eller grunnleie av fornevnte plass, som han påstår han bør betale og plassen entvige, med samt omkostnings erstatning efter derom stevningens videre innhold og medfør etc. Nok inngav Nils Jacobsen sin husbonds innlegg og ham givende fullmakt, dat. idag. Hvoruti velermelte hr. lagmann melder at han eier de huse og den plass som Tore Kristensen besitter, og derav at reste fem års landskyld og rettighet med det nestleden år 1684, årlig = 3 riksdaler. Item på annen regnskap at reste 1 ort 18 skilling, er tilsammen 15 riksdaler 1 ort 18 skilling. Hvilket Tore Kristensen, som seg selv for retten fremstillet, vedsto således at være.

Men han undskyldte seg at hans evne og leilighet ei har vært så, at han det kunnet avklare, og det ham så meget har forhindret, det han er soldat. Og bad om dag så ville han det med bordføring og arbeid etterkomme.

Fullmektigen Nils Jacobsen fordret endelig dom over ham, til betaling og plassens entvigelse efter stevningen og hans husbonds innleggs bemeldelse.

Da efterdi det befinnes såsom av den innstevnte Tore Kristensen selv vedståes, at han resterer fem års landskyld og rettighet av de huse og den plass Mellingen han besitter, årlig tre riksdaler, S.23 a. item 1 ort 18 skilling, da vites ham ikke at kunne befries imot loven l.l.B. 1.capt., at han jo samme plass bør ha

forbrutt. Og såfremt han ikke kan nyde det fremdeles med hans landherres minde, da samme plass til våren at entvike og røddiggjøre. Og derforuten at betale den fornevnte resterende landskyld samt den 1 ort 18 skilling med 4 riksdaler uti omkostning og dompenge innen halvmånedsdag, såfremt det ei ved vordering og adferd efter loven hos ham skal utsøkes.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV 4.april 1685.

Lagrettesmenn: Ole Skøyen, Ole Vesteren, Gudbrand Setrang, Lars Lo, Jon Opperud og Nils Hverven.

Var hos og overværende ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen, samt bygdelensmannen Villads Trøgstad.

Hvor da ermeldte ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen efter hjemstevne i rette fordret Torger Breien, Ole Veholt og Iver Hjelle, dem tiltalende, efter femte stevne, formedelst de skal ha hugget endel loddbjelker og andre trær, og det imot kongl.ma. nådigste utgivne og publiserede skogordinantz, som han formener bør være forbrutt, efter samme kongl. skogordinantzis tilhold. De fornevnte innstevnte Torger Breien, Ole Veholt og Iver Hjelle S.23 b. møtte selv uti rette (den neste linje er uleselig).. (og sa) at de ei har hugget den påstevnte ved til loddbjelker, men er huggen til spirer og master, og mestedelen "afbraste" i fellingen. Og de sa at endel derav har Jacob Lut ved noen bønder av Holebygden for mere enn to år siden latt nedfelle, utav hvilken ved de sier at ha både av den gamle og nyhugne fremdreven seks tylter og tre trær til hr. commissar Lars Larsen efter hans begjæring, som er hans merke på.

Og til Jørgen Larsen fire tylter ni trær som til bygningstømmer, hvorav også ungefehr en tylt og noen trær, som tilforn av andre av Røysebygden var huggen.

Og de sier at de til samme tømmer fremdrift er leiet og betinget av hr. commissar Lars Larsen og Jørgen Larsen.

På hr. commissar Lars Larsens vegne møtte hans tjener Ole Hansen, som anviste en skriftlig missive fra hans husbond til ham, hvorefter han begjærer sakens oppsettelse, at han kan få varsel dertil, eftersom de har av fornevnte ved fremdreven for hannem. Jørgen Larsen påstod også, at efterdi endel av fornevnte ved er huggen og fremdreven til ham, som han behøver til bygning og husfornødenhet, og han ei hertil fått varsel, begjærte han også oppsettelse i saken, at han seg desforinnen bedre om sakens beskaffenhet kan erkyndige, og efter fornødenhet at tilsvare. Og hvis hans landbønder av hans skog til andre enn til ham hugget, vil han også sin søkning og pretensjon til dem ha forbeholden.

Jacob Luts tjener Albrit Kruse, på sin husbonds vegne gjorde S.24 a. også innsigelse, at iblant den fornevnte ved skal være noen tylter som Jacob Lut tilhørig, som han selv latt hugge uti felles skog, som disse tre bønder seg imot hans vilje bemektiget. Derimot svarte bøndene at fornevnte ved ikke uti noen felles

skog, men uti deres påboende gårders underliggende skog at være huggen.

Fogden Sr. Henrik Pettersen påstod og formente, at fornevnte undskyldning ikke kan være dem til noen befrielse, særlig og at de det ei har gitt tilkjenne i tide førend det hugget og fremdreven, og hans ko.ma. forordninger ei noen exeption i så måter tilsteder. Men påstår at benevnte ved bør være forbrutt efter høystbemelte ko.ma. nådigste skogordinantzers tilhold, den første dat.9.juli 1670, og den annen dat.12.mai 1683. Og var derpå dom begjærendes.

Da efterdi hr. commissar Lars Larsen og monsr. Jørgen Larsen her for retten har gjort og latt gjøre deres innsigelse, at denne påstevnte ved er til dem og på deres vegne fremdreven, og med deres merke påslagen, som og således med bøndenens tilstand overens kommer, og de som seg veden tilegner, ei her tilstevnt, så kunne nu ei noe i saken til endelig dom vedgjøres, eller med billighet at nekte dem den begjærte sakens oppsettelse, at de S.24 b. deres fornøden tilsvar og forklaring om samme ved og hugsts beskaffenhet kan gi tilkjenne, og hvad befrielse de seg imot denne søkning, til samme veds erholdelse, kan formene at ha.

Så er denne sak forfløtt til nestkommende 12.mai, og det til åsteden ved strandbredden som partene foregir at veden er beliggende.

Imidlertid bør denne påstevnte ved forbli på åsteden uti den derpå gjorte arrest, og ingen av partene den til utførsel eller seg bemektige førend videre kjennelse i saken.

RETTERGANG VED STOR-HEIEREN DEN 29.APRIL 1685,

uti et hus som først Steffen og siden Kristen Sagmester ibodd.

Var hos og overværendes ko.ma. fogds fullmektige tjener Christian Tomassen, bygdelenmannen Villads Trøgstad, samt efternevnte lagrettesmenn, nemlig: Ole Bjørke, Mads Lerberg, Kristoffer Røyseng, Knut Veien, Knut Ve og Kristoffer Haldum.

Kom da for oss uti rette monsr. Jørgen Larsen, vohnhaftig på Hønen, efter i retten inngivne og av fogden påskrevne stevneseddel dat.22. og forkynt den 24.hujus, ved femte stevne hitstevnet og uti rette fordret Tomas Ask, formedelst han for noen dager siden seg voldeligen skal ha bemektiget seg dette fornevnte hus ved Jørgen Larsens sag, tillike med en akertiløkke, som Jørgen en rom tid fulgt og hatt uti posisjon, og imot

S.25 a. fogdens forbud, således voldelig adferd, og bemektiget seg det uten noen lovlig søkning eller rettens adferd, med samme derom videre samme stevningsseddels innhold og medfør etc.

På den innstevnte Tomas Asks vegne møtte hr. commissar Lars Larsens tjener Ole Hansen, og inngav hans skriftlige innlegg dat.idag, hvoruti han foregiver at det er hans eiendom, så og at han ikke fått copie av stevningen, med videre derom etc.

Villads Trøgstad samt Mads Lerberg og Ole Bjørke vedsto her for retten, at stevningsseddelen ved dem ble lovlig forkynt som oppskriften utviser.

Nok inngav Jørgen Larsen en massive som fogden har lensmannen Villads Trøgstad tilskreven, såsom at forby Tomas Ask denne påklagende ulovlig adferd, dat.30.marti 1685, og med Villads Trøgstads forkyndelses påskrift den 1.april.

Videre inngav Jørgen Larsen en kontrakt hvorved Maren Aslesdatter avstår til Jørgen dette fornevnte hus, dat.2.sept.1675, med underskreven Jørgen Larsens hånd. Iten tvende bomerke, som skal være Ouden Bjørke og Ole Hønen på hennes vegne.

Nok anviste Jørgen Larsen en seddel som Steffen Tommesen Sagmester har sin husbond hr. commissar Lars Larsen tilskrevet, at han på hans vegne ville betale til Jørgen Larsen 14 rdl., som han Jørgen skyldig, dat.7.februar 1684.

Fornevnte Steffen Tommesen efter tilspørgelse det samme nu for S.25 b. retten tilsto og bekjente, at han var blitt Jørgen Larsen samme 14 rdl., nemlig de 10 rdl for fem års husleie av dette hus og plass som han iboede, og de 4 rdl. var han ham skyldig i andre måter.

Ellers hadde Jørgen Larsen ved fornevnte stevneseddel hitciteret endel prov, nemlig: Fornevnte Steffen Heieren og hans kvinne, såsom at vedstå den ovennevnte stevnes bekjennelse, hvilket og kvinnen nu tillike med ham vedsto som oven meldt, og at de bodde her uti husene og brukte den tilliggende løkke uti seks år. Og de svarte ingen annen til leie eller avgift derav enn Jørgen Larsen. Dog Tomas Ask lot seg forlyde, da Steffen inngjerdet løkken, at det skulle være ham tilhørig. Dette var både Steffen og hans kvinnes egen tilstand.

Kristen Torkelsen tilsto at han uti ett års tid førenn Steffen kom her at bo, bodde i dette hus og brukte løkken til med, som da var opprødd. Og han leide det av Jørgen Larsen og svarte ham leie derav. Og nu i denne vår kom han atter at bo her uti huset med Jørgen Larsens bevilling, og det var ungefehr 14 dager før påske han fløtte hit. Og noen dager efter han hitfløtt, da sa Tomas Ask ham til, at han skulle fløtte av huset ut igjen. Atter noen dager derefter, da kom Tomas Ask selv og kjørte ham og hans kvinne av huset, og slo en vev løs og kastet ut på marken. Dermed måtte han og hans kvinne rømme huset, og Tomas Ask satte en liten huslås for døren igjen. Det samme var også Kristen Torkelsens kvinne, nemlig Eli Kristensdatters bekjennelse og tilstand. Nok hadde Jørgen Larsen latt hitkalle tvende prov, nemlig Bård Olsen Heieren og Jens Nilsen, deres sannhet ved ed at tilstå, hva dem om dette hus og løkke, til denne saks opplysning, bevisst. Hvilke seg nu og her for retten fremstilte, bekjente at de til provs hitkallet, og gjorde deres provning og tilstand som følger. Bård Olsen provet at han har vært her ved Heierenbruket uti noen og tyve år. Da har han alltid hørt av folkene ved stedet, at de

har kalt denne plass, som Steffen påbodde og brukte, alt oppunder åsen, Snellebråten. Og han hørte og visste ei mer om det, enn det var salig Johan Snell tilhørig i de tider.

Jens Nilsen prøvet og tilsto, at in anno 1654 kom han til at tjene salig Simen Larsen her ved Heierenbruket, og tjente ham uti sju år. Kom så fra ham og til salig Johan Snell, og tjente ved hans bruk her i Heieren, og tjente ham og hans efterleverske alt inntil in anno 1671, da lå denne plass og løkke under fetråkk. Men alt her ovenfor under åsen, det kalte de Snellebråten, og var røddet før Jens kom dit. Men Jens brukte det på hans husbonds salig Johan Snells vegne til bruket, såsom til hestehavn og febeite.

På denne fornevnte provning avla Bård Olsen og Jens Nilsen deres bogered, således uti sannhet at være som de supra melt prøvet og tilstått har.

S.26 b. Fogdens fullmektig Christian Tommesen påsto og formente at Tomas Ask for slik hans ulovlig adferd, som imot forbud og uten lovlig søkning begått, bør med tilbørlig straff og bøter til ko.ma. at være ansett.

Citanten Jørgen Larsen der foruten påsto og formente, at efterdi han uti langsommelig tid hatt dette hus og plass uti possisjon og feste, at han det og fremdeles bør nyde, inntil om noen ham det efter lovlig adfart ved lov og dom kan fravinne. Og Tomas Ask at erstatte ham all den her uti årsakelig skade og omkostning, som han nu i "aandtiden" med en og annen besværing og bekostning estimerer og pretenderer tyve riksdaler.

Ole Hansen på Tomas Asks vegne, begjærte oppsettelse i saken, inntil hans husbond hr. commissar Lars Larsen kan dertil få varsel, efterdi han er pantemann til godset.

Jørgen Larsen derimot protesterte, at ingen oppsettelse i denne sak kan tales eller behøves, efterdi det er såtid hvem der skal bruke jorden. Og det er Tomas Ask selv allene, som dette vold har øvet, og hvis enten hr. commissar eller Tomas Ask noe på samme hus og plass kan ha at pretendere, er han overbødig dem til lov og rett at svare.

Videre av partene ble ei på enten sider inngiven eller forebragt. Da efter tiltale, gjensvar og denne saks leilighet, er herom således for rette dømt og avsagt, at eftersom det

S.27 a. bevislig befinnes at Jørgen Larsen uti langsommelige tid har hatt dette omtvistige hus og løkke uti possession og havendes verge, og det brukt og ibodd efter deres her for retten gjorde tilstand, ham, og ei noen annen, des avgift og husleie svaret, hvorimot Tomas Ask aldeles ingen hjemmel eller adkomst forestiller, og Jørgen Larsen erbyder seg det med lov og rett at verge, om noen vil formene seg dertil bedre enn han berettiget, når det uti behørig rettens måte søkes eller påtales, hvilken slik lovlig og tilbørlig adfart Tomas Ask heruti har forbigått, om han ennskjønt kunne hatt noen rett til plassen i seg selv, som idag ennu ei vites, og i det sted uten lovlig søkning og dom, selv bemektiget og tiltaget seg fornevnte hus og plass, så er han derfor tilfunnen at bøte til ko.ma. tre mark sølv efter R.B.1.cap., og at betale til Jørgen Larsen for den ham heruti tilføyede årsakelig skade og omkostning ti riksdaler.

Og Jørgen Larsen at nyte og følge dette omtvistige hus og løkke med samme rett som hittil fulgt, inntil noen ham det ved lovlig søkning og rettens adfart kan fravinne.

RETTERGANG PÅ STRANDEN UNDER EGGELANDET PÅ TYRISTRANDEN
den 12.mai 1685.

utinnen den nestleden 4.april fra Trøgstad tingstue til idag hitsatte og forfløtte sak, angående den nu her ved landet beliggende langved og loddbjelker, som ko.ma. fogd, Sr. Henrik S.27 b. Pettersen ved femte stevne påtalt og søkt. Medværende de samme seks lagrettesmenn som uti oppsettelsen den 4.april medværende, samt bygdelenismannen Villads Trøgstad. Hvilken sak ko.ma. fogd nu igjen i rette fordret. Av vederpartene møtte de tre bønder Iver Hjelle, Torger Breien og Ole Veholt. Item hr. commissar Lars Larsen og monsr. Jørgen Larsen uti egne personer. Hvor vi så denne påstevnte ved efterseet og med mål på dessen lengde overfaret. Og befantes da deriblant ei videre enn tyve og tre trær, som ei holt mer enn 24 skogalen lengde og derunder. Iblant samme 23 trær var syv trær som uti fellingene brystne og avslagne. Item syv trær som er råtne og udøgtig vrak. Den øvrige av samme ved formenes at aktes for master, spirer og vrakmaster efter forordningens og tollrullenes ordinantz anledning. Som hr. commissar Lars Larsen og Jørgen Larsen således forment og påsto at bør ansees og holdes fore, og ydermere protesterte hr. commissar Lars Larsen, at det hverken var ham som pantemann eller Tomas Ask som odelsmann til Ask bevisst eller med deres vilje, at denne omtvistige ved er således huggen. Men som de fornam den nedfelt, og den ei skulle bli i skogen beliggendes til forråtnelse, hvorfor de betinget disse tre innstevnte bønder til at kjøre det frem. Og det som derav kan ansees for loddbjelker efter tienderullen, som dog mot deres vilje og vidskap huggen og derover, om noen dertil døgtige kunne eragtes, da for obligered hr. commissar Lars Larsen seg til nu her for retten, at de ei til noen fremmede skal vorde solgt eller utført. Men de der skal kunne være så døgtig, at skal skjæres i planker til husfornødenhet og til hvem dem kan behøve. Og de udøgtige at legges uti "behaffuende" bulverk. Monsr. Jørgen Larsen iligemåde foregav, at såvidt ham uti denne omtvistige ved vedkommer og eigende, der ei kan ansees for døgtige spirer, det sier han iligemåder at ville forbruke til bulverk og hans gårds fornødenhet på Bragernes, og forpliktet seg ei noe derav til fremmede vorde solgt eller utført. Hvorfor både hr. commissar Lars Larsen og Jørgen Larsen påsto og forment at denne arresterede og omtvistige ved, bør være dem fri og ubehindret til at la utføre og seg som forbemelt nøttiggjøre. S.28 b. Albrit Kruse derimot svarte med formening at de som vil bemektige seg og vinne "Vidden", bør være nærmest forpliktet at

bevise hva skog det er hugget uti. Dog sa han og at hans husband ikke hadde latt fremkjøre noe av denne her beliggende ved.

Fogden Sr. Henrik Pettersen påsto og formente at fornevnte hr. commissars og Jørgen Larsens foregivende ei burde ansees gyldig imot ko.ma. nådigste skogordinantz, ham til hindring uti denne han søkning. Men det som er loddbjelker at være forbrutt efter forordningens tilhold, og det som er master at forbli her uti arresten, inntil han kan få bestilt deruti erfarne folk til des riktig oppalming, som nu ei kunne skje, formedelst nu ei noen S.29 a. tilstede som oppalmingen kunne forrette.

Item hans tiltale formente seg forbeholden til bøndene, som tømmeret imot lovlig forbud fremkjørte eller huggen.

Lars Larsen og Jørgen Larsen påsto, at dersom fornevnte oppalming imot deres forhåpning og påstand endelig skulle holdes fornøden, at det da straks og uten opphold må skje, eftersom de nu endelig til utførsel med flommen behøves, og ellers siden skulle "bliffue forlegen".

Efter fogdens påstand til den påberopende oppalming, som fogden påstår og begjærer des fullbyrdelse, er saken oppsatt til idag 8 dager at møte igjen her ved stedet.

Den 19.mai var jeg igjen ved Eggelandet til rettens betjenelse utinnen fornevnte oppsatte sak, med de samme seks lagrettesmenn som retten idag 8 dager betjente.

Var hos og overværende bygdelensmannen Villads Knutsen Trøgstad. Fogden Sr. Henrik Pettersen personlig copareret og saken igjen i rette fordret.

De tre innstevnte bønder supra innført, som veden skal ha fremdreven, møtte of selv uti rette. Jørgen Larsen møtte og selv tilstede. På hr. commissar Lars Larsens vegne møtte Hans Larsen med hans skriftlige innlegg, under hans og Tomas Asks hånd, dat.16.hujus. På Jacob Luttes vegne møtte hans tjener Albrit Kruse.

S.29 b. Fogden Sr. Henrik Pettersens tjener Christian Tommesen, inngav sin husbands innlegg dat.idag, hvoruti han specificiserer hvorledes "vidden" idag ved Gunvald Vik og Johannes "Hoffuind" (Håvi) er opp-palmet, nemlig at skulle være deriblant = 12 palm 4 trær, 14 palm 30 trær, 16 palm 26 trær og 18 palm 10 trær. Hvilket fornevnte Gunvald Vik og Johannes Håvi nu her for retten tilstod, at fornevnte trær efter deres opp-palming er at regne og aktes for loddbjelker, og ei noen døgtig til master eller spirer, efter den måte som de sådan ved tilfore til andre har mått levere.

Ellers efter videre deres oppmåling på lengden befantes, efter deres beretning, deriblant en 18 palm på 10 1/2 "faufn" og 1 fot, en 16 palm på 11 "faufn" 1 fot, en 14 palm på 10 "faufn" og dito 10 1/2 "faufn". Ellers sa de og deriblant at være syv trær udøgtig vraks vrak.

Videre av partene på enten sider ble ei inngiven eller forebragt, men refererte seg til deres forrige, og avvartet dom i saken.

Avsagt:

Efter hvilken denne saks leilighet, og efterdi uti denne påstevnte og omtvistige ved, efter de tvende menn Gunvald Vik og Johannes Håvis tilstand, som den idag målt og opp-palmet har,

skal befinnes fem tylter 10 trær, som for loddbjelker og ei master eller spirer kan eragtes, hvilket dog hr. commissar Lars Larsen og monsr. Jørgen Larsen har seg undskyldt ei således at være huggen med deres vilje eller vidskap, og seg derhos S.30 a. forpliktet, at de ei til fremmede skal vorde solgt eller utført, men til planker at skjære og til husfornødenhet at forbruke, så kan dog ikke sådan undskyldning og erbydning heruti ansees for fulle, imt ko.ma. nådigste skogordinantzis skrifts tilhold. I synderlighet efterdi at de det ei således itide førend herpå ved retten har talt og søkt, og for fogden gitt tilkjenne, at det til slik bruk skulle vorde anvent etc. Hvorfor vi ei anderledes herutinnen kan forefinne og kjenne, enn den fornevnte av fornevnte trende menn opp-palmede ved, så meget som derav rettelig for bjelker kan eragtes og finnes, det at være forbrutt efter ko.ma. nådigste skogordinantis egentlige tilhold og bemeld, den halve del til saksøkeren og den annen halve del til de fattige, efter forordningens tilhold etc.

Monsr. Jørgen Larsen efter inngiven varselseddel dat.6.hujus, hitstevnet og i rette fordret Torger Breien, Iver Hjelle og Ole Veholt, formedelst de i forleden vinter skal ha fremdreven endel spirer og trær av deres påboende gårders skoger, og til andre bortforlovet, uten hans bevilling med derom videre. De fornevnte innstevnte tre menn møtte uti rette, som efter Jørgen Larsens tilspørgelse, end nu vedsto det samme som de forleden 4.april på Trøgstad tingstue tilsto, at de av denne S.30 b. fornevnte ved hadde fremdrevet for Jørgen Larsen de fire tylter og ni trær. Men Tomas Asks svoger Hans Larsen, han slo commissar Lars Larsens huløkse derpå, endel ved stubben, og endel uti kjørselen. Og det var imot deres vilje at samme merkning skjedde, eftersom de visste ikke annet enn det var huggen uti deres gårders underliggende skoger. Ellers det øvrige av denne nu her beliggende ved, nemlig de 6 tylter 3 trær som de har for hr. Lars Larsen utdreven, foregav Jørgen Larsen også at være uti hans skog huggen, med formening at han det frem for noen annen bør være berettiget. Og derforinden vil ha sin søkning seg forbeholden til Tomas Ask for hans ulovlige merkning. Angående denne tvistighet i seg selv imellem Jørgen Larsen på den ene, og Lars Larsen og Tomas Ask på den annen side, angående hvis skoger fornevnte ved skal være huggen uti, kunne nu ei vedgjøres, men får skje på åsteden, hvor enhver sine eiedeler behørlig kan utvise. Gåes da derom videre hva retten kan medføre.

RETTERGANG PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV 20.mai 1685.

Lagrettesmenn: Lars Veisten, Engebret Veisten, Halvor Bråk, Erik Tandberg, Siver Tandberg og Svend Hverven.

Var hos og overværende fogdens fullmektige tjener Christian Tommesen og bygdelenmannen Villads Trøgstad.

Hvor da monsr. Jacob Lut ved hans fullmektige tjener Albret

S.31 a. Kruse, uti rette produserte en femte stevningsseddel dat.11. og 13.hujus, ved hvilken Albret Kruse på sin husbonds vegne til idag hitciterede Ole Knestang og Harald Auren for en parti langved, som ved Hvervenlandet skulle være beliggende, hvilken Jacob Lut i Valders skal ha latt hugge og kjøre fra stubben, og de seg siden til utdrift bemektiget etc.

Albret Kruse ble tilspurt om fullmakt fra sin husbond til denne søkning, men han sa at han ingen hadde eller så hastig kunne fått, formedelst mangel av stemplet papir.

Eller sa han at ha hjemme beliggende en missive både om denne og andre forretninger på sin husbonds vegne.

Videre fremla Albret Kruse en arrest og besiktelse på samme ved, dat.11. og 13.mai sist avvigt.

Nok fremla han en kontrakt som imellem hr. commissar Lars Larsen og Jacob Lut sluttet, om mastedrift fra Valders, dat.7.juli 1679. Av de innstevnte møtte Ole Knestang, som på egen og Harald Auren vegne til stevнемålet svarte, at hr. commissar Lars Larsen har leid dem til at fremkjøre og fremdrive denne fornevnte ved, og at hr. Lars Larsens merke var på veden førend de seg noe dermed befattet. Og inngav en missive som commissar Lars Larsen dem derom tilskreven, dat.14.hujus.

Efter Albret Kruses tilspørgelse, vedsto Ole Knestang, at førend S.31 b. de befattet seg med denne ved, har de vel hørt både av hr. commissar Lars Larsen og Jacob Lut, at denne forinnbemelte kontrakt var dem imellem sluttet, som den nu her i retten opplest. Og Lars Larsen den tid han betinget dem til vedens fremdrivelse, sa at han ikke kunne la veden bli beliggendes i skogen til forråtnelse, som hadde ligget på tredje år, og derfor nødes selv at la drive den frem.

Albrit Kruse protesterte og påsto, at efterdi de innstevnte bønder har, som uti besiktelsen innført, vedstått at det dem vitterlig, det Jacob Lut hadde veden latt hugge og kjøre til veie, så og vitterlig den kontrakt som imellem hr. commissar Lars Larsen og Jacob Lut sluttet som forinnbemelt, var hans formening og påstand, at denne ved bør være hans husbond tilhørig hvor den finnes, og bøndene igjen at søke deres hjemmelsmann, og derforuten at settes til rette for deres forgripelse.

Ellers imot hr. commissar Lars Larsens tegning på stevningsseddelen, var hans påstand at dersom han vil på bøndenes i hjemmels sted til denne adfart, at han da pliktig burde at innstille seg under denne rett til hva laugmål derpå kunne følge. Så og at hr. commissar burde fremstillet bevislighet til den påberopende leveranse på veden. Og var så dom i saken begjærendes.

S.32 a. Fogdens fullmektige tjener Christian Tommesen, påsto at de innstevnte Ole Knestang og Harald Auren også burde lide og bøte for arrestens overtredelse. Så og for helligbrøde at de har utført veden om søndags eftermiddag. Avsagt.

Herutinnen er således for retten forefunden, at foruten det Albrit Kruse ikke fremviser noen fullmakt av Sr. Jacob Lut til denne prosess's søkning, så fornemmes det og at disse innstevnte bønder, Ole Knestang og Harald Auren, ikke anderledes har bemektiget seg denne omtvistige ved, enn som arbeidsfolk av hr. Commissar Lars Larsen vært leid til des fremdrivelse og utførsel,

som han dem og således er gestendig, og går dem fullkommelig i hjemmels sted til samme deres arbeid.
Item uimotsigelig at hr. Lars Larsens merke skal ha vært på veden førend de seg dermed befattet.
Så vites ikke med rette at kan kjenne dem til noen brødfeldighet efter dette stevnemål.
Men hvis monsr. Jacob Lut heruti, imot omrørte kontrakt, kan formene seg forulempet og videre akter at søke, da bør han derfor S.32 b. at søke og tiltale hovedmannen, hr. com. Lars Larsen, som foruten det han noksom selv vederheftig, erbyder seg at stille nøyaktig caution, enten til sitt verneting eller åsteden som veden er huggen, efter hr. commissars erbydning på varselseddelen tegnet.
Hva seg Christian Tommesens påstand angår, da remmitteres det til lovlig stevnemål og bevislighet.

RETTERGANG PÅ ASK I NORDERHOV 11.juni 1685.

Var hosværende bygdelenmannen Villads Trøgstad samt efternevnte lagrettesmenn: Halvor Bjørke, Erik Tandberg, Nils Hverven, Jørgen Vaker. (Ikke flere nevnt).

Hvor da Tomas Gudbrandssen Ask uti rette produserte en rikens citation av 28. 9br.1684, ved hvilken han hitstevnet Håvord Mo, Engebret Ullern, Engebret og Kristen Frøhaug, Peder Hamnor, Johannes og Elling Svarstad, som alle møtte personlig tilstede, undtagen Elling Svarstad, på hvis vegne Johannes Svarstad svarte til stevningen, dem tiltalende for åvirke og skoghugst uti hans skog og eighedeler til Ask.

Item til provs hitstevnet Hans Averøen, Peder Svenske og hans sønn Ole Pedersen, til at prove om eighedelenes og åvirkets beskaffenhet. Av hvilke ei flere tilstede enn Hans Averøen.

Item hitstevnet monsr. Jacob Lut, om vil denne åvirke inntrede i hjemmels sted, med videre derom samme stevnings videre bemeld. De fornevnte innstevnte bønder av Hole gjeld svarte, at denne S.33 a. hugst som de har begått og er innstevnet for, det har Jacob Lut innsatt dem til og sagt at det var hans skog.

På Jacob Lutttes vegne møtte hans tjener Albrit Kruse, og sa at han hadde ingen order enten til at bejae eller benekte den fornevnte bøndenes beretning. Men når Tomas Ask får bevist at det er hugget på hans eiger, så vil hans husbond videre svare dertil samme bøndenes beretning.

Nok uti rette produserte Tomas Ask en annen rikens citation, dat.28. 9br.1684, ved hvilken han hitstevnet Iver Hjelle, Ole Veholt, Kristoffer Røyseng og Mads Lerberg av Norderhov sogn, dem iligemåde tiltalende for åvirke og skoghugst uti hans gård Asks skog og eiendeler.

Item til provs hitstevnet Anders Karlsrud, Torger Breien, Ole Tronrud, Peder Skotland, Ole Støveren, Hans Korsdal og Ellen Kristensdatter av Norderhavs gjeld. Hvilke prov møtte samtlige tilstede.

Item hitstevnet monsr. Jørgen Larsen, om han noe heruti kan ha at si, eller til noe av fornevnte åvirke vil inntrede uti hjemmels sted, med derom videre stevningens bemeld etc.

Av de innstevnte bønder møtte ei flere enn Mads Lerberg og Kristoffer Røysengs kvinne.

På de andres og egne vegne svarte Jørgen Larsen med formening. at de ei videre hugget enn de til deres påboende gårders egedeler kan være berettiget.

Nok ble av Tomas Ask i rette produsert atter en annen rikens citation av dato 2.april 1685, ved hvilken han latt hitstevne S.33 b. Ouden Valdars og Anders Larsen, tilholdende på Ringerike, formedelst endel trær til master og loddbjelker de skal ha hugget uti Ask skog, av hvilken ingen møtte eller noen på deres vegne. Dog sa Tomas Ask at der er forskrevet i tegningen, og skulle være Engebret Larsen istedenfor Anders Larsen, som og ei heller møter.

Nok stevnet Iver Hjelle og Ole Veholt som samme ved, nemlig åtte tylter skal ha utkjørt og fremdreven. Hvilke nu ei tilstede. Men deres landherre monsr. Jørgen Larsen, på deres vegne svarte til stevningen.

Nok ved samme stevning hitstevnet monsr. Jacob Lut, om han fremdeles akter å tilholde seg samme ved, og at forklare hva hjemmel han har til at ordinere benevnte hugst og drift etc.

Nok innstevnet monsr. Jørgen Larsen som efter beretning skal ha oppebåret skogleie av av benevnte ved, til at bevise hva rett han dertil har, efter derom samme stevnings videre innhold og medfør etc.

Monsr. Jørgen Larsen på egne og de tvende hans landbønder, Iver Hjelles og Ole Veholts vegne, svarte, at den fornevnte ved som de har fremdreven, er huggen uti deres påboende gårders tilliggende skog og eiendeler.

På monsr. Jacob Luts vegne svarte hans tjener Albrit Kruse, at de tvende innstevnte personer som veden har huggen, må best gjøre S.34 a. forklaring hvor og efter hvis befaling de den har hugget. Angående vedens fremdrivelse sa han også at skal uti fremtiden noksom vise riktighet for.

Ellers var Albrit Kruses påstand på sin husbonds vegne, at efterdi Tomas Ask ei hadde stevnet alle loddeiere efter forrig forelegg, formente han derfor at dette hans stevnmål burde være spilt.

Mads Lerberg fremstillet seg for retten og sa, at hvis hugst han har gjort, er uti hans gårds tilliggende egedeler, og formente at hans husbond, hr. lagmann Jørgen Phillipsen, hertil burde vært stevnet og kalt.

Monsr. Jørgen Larsen berettet, at monsr. Eggert Stockflet også har påløp for den gård Hjelle på disse omtvistige marker. Dertil svarte Tomas Ask at han ei har fornøden eller pliktig at stevne andre enn dem som har gjort ham skade på sine egedeler, eftersom hans egedeler er stent og rent fra de andre deres eiendeler.

Da efterdi her ei var noen fullkommen lagrett, kunne nu hverken provene tas, eller videre denne sinde i saken føres, men er S.34 b. forfløtt til nestkommende 3.juli, at partene seg da her på stedet og til åstedens videre erfaring igjen innstiller.

Monsr. Jørgen Larsen i rette produserte en varselseddel, og arrest, dat.3.mars og 5.juni 1685, ved hvilken han til idag til åsteden Hjelmerudåsen har stevnet Tomas Ask, for han hugget og fremdrevet en stor andel sagtømmer uti Hjelmeruds og Tronruds skog, som siden arresten skal være flyttet fra Hjelmerudåsen og ned imot Heiern sag.

Tomas Ask derimot svarte, at aldri noen skal kunne bevise at han har hugget samme tømmer uti Jørgen Larsens skog. Men sier at det er hugget uti hans gård Asks skog og egedeler.

Jørgen Larsen refererte seg til åstedens øyensynlige granskning. Og såsom det ei denne gang kan skje, formedelst mangel av fullkommen lagrette, begjærte han oppsettelse til en viss dag og tid, og at det omtvistige tømmer måtte imidlertid forbli tilstede uti den derpå gjorte arrest.

Hvorfor saken er forfløtt til nestkommende 3.juli, og det omtvistige tømmer imidlertid at forbli uti den derpå gjorte arrest, efterdi Jørgen Larsen som en vederheftig mann erbyder seg at svare og innstå.

S.49 a. RETTERGANG PÅ FOSSHOLM I ÅDALEN 10.juli 1685.

Den 10.juli ble retten betjent på en omtvistige sted på vestsiden digt ved Urula elv, noe ovenfor Nes i Ådalen på Ringerike, som den påboende kaller Fossholm.

Var overværendes efternevnte lagrettesmenn: Jon Vågård, Ole Haraldsen Hval, Rolf Heen, Jens Grønvold, Ole Blakstvet, Anders Hallingby, Mikkell og Johannes Strande, Ole Ringerud, Lars Søndalen, Bjørn Elsrud og Nils Viker.

Kom da for oss uti rette veledle hr. commissar Lars Larsen, som S.49 b. efter en uti retten inngiven rigens citation, i rette søkte Asle Halvorsen, formedelst han uten hans lov og minde seg bemektiget med rødning og bygning at innfalle uti hans odels gård Nes med underliggende Øren, des tilliggende egedeler. Formenende han derfor tilbørligen bør lide og straffes.

Item ved samme stevning hitstevnet forrig fogd Christen Christensen, at forklare om han ham samme plass bygslet. Så og itzig ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen, om han derpå har gitt noen ratification etc., efter derom samme stevnings videre bemeld, dat.23.mars 1685. Og befinnes formedelst lovlig forfall at være forfløtt fra nestleden 18.juni.

Den innstevnte Asle Halvorsen møtte uti rette, som ble tilspurt efter hvis bevilling han er kommen til at rydde og oppbygge her på dette sted. Dertil svarte han at han dertil har hatt hans exellense

Banners befaling og forrig fogd Christen Christensens bevilling, var hos fogden Sr. Henrik Pettersen.

Hvorimot han fikk en annen bevillingsseddel av Henrik Pettersen, hvilken Henrik Pettersens bevilling han sa at ha levert til Jens Hansen, som var hans høyexellense hr. statholder Gyldemløves bygsel fogd.

Og derimot fikk han atter en annen seddel av Jens Hansen, som nu uti retten ble anvist og opplest, dat.2.oktober 1681, og lyder

S.50 a. på en plass ved navn Strand. Dog fornevnte Asle Halvorsen noen ganger her for retten sa, at denne sted som han ryddet og bygd på, kalles ved navn Fossholm, som han formener er beliggende og røddet uti Kongens almenning, eftersom det er en fjellrennendes elv imellem det og Nes, item også imellem Øren og dette.

Derefter ble Asle Halvorsen av hr. commissar tilspurt, hvorav denne sted har det navn Fossholm, enten han hørt det av andre, eller selv satt samme navn derpå. Dertil svarte han at han selv hadde gitt det samme navn.

Tilsto også at han hadde begjært det i bygsel av hr. commissar Lars Larsen, og derfor bydd ham uti bygsel tyve tylter tømmer og et bjørneskinn.

Nok ble Asle Halvorsen tilspurt om den plass som nevnes uti fornevnte Jens Hansens seddel ved navn Strand, om det skal være denne samme plass som han ellers kaller Fossholm. Dertil svarte han jo, at det er den samme plass, og at det var forskreven uti seddelen.

Nok ble Asle av hr. commissar tilspurt, om han her fant noen tomtested av hustufter eller akerrenner før han kom her. Hvortil han svarte nei, og sa at han holt det for Kongens almenning. Videre ble han av hr. commissar tilspurt, at eftersom han holder det Kongens almenning, at han da vil navngi og gi tilkjenne hvor almenningen skal ha sin begynnelse og endelse, og hvor den S.50 b. ifragår der... (?) utrast er adskilt.

Dertil svarte han, at han mente at det skulle begynte fra Ramberg og til Hedalseiger møter. Sa dog at han hadde ingen bevislighet derom videre enn hans egne taker var så, efterdi at her er ingen andre gårder på denne side derimellem, enn den plass Øren (Auren), som Hans Pedersen hadde bygd på.

Ble så av hr. commissar Lars Larsen fremlagt ko.ma. nådigste confirmerede skjøte på gården Nes med underliggende Øren og Lindeli, dat.7.oktober og 6. 9br. 1668.

Nok fremla han en hjemtingsdom, dat. Tandberg tingstue den 6.april 1682.

Nok fremstillet hr. commissar trende prov, navnlig Iver Enger, Ole Syversen Åset og Halvor Gudbrandsen Hellenen, hvilke selv vedsto at være av hr. commissar Lars Larsen hitkallet til provs om disse eignedeler. Og avla deres provning og tilstand som følger:

Iver Enger tilsto at han er på det fjerde "tiouff" år gammel, født i Hedalen og oppfødd og bodd her i Ådalen. Og alt det han fra hans barndom opp kan minnes, da har han aldri visst, eller av sine forfedre hørt, at her skulle være noen almenning på denne vestre side Urulselven, og ei visst noen annen her hatt noe bruk eller tilkaldelse, andet enn til Nes, og det alt fra Ramberg og S.51 a. til Hedalseiger vedtar. Og de på Nes alltid fulgt det med rolighet inntil Hans Pedersen og denne Asle Halvorsen satte seg herinn.

Ole Siversen sa seg og på det fjerde tyveår gammel, og fra barndom oppvoksen her i Ådalen.

Item Halvor Gudbrandsen sa seg og på det fjerde tyveår gammel, født og oppvoksen her i Ådalen. Hvilke begge provet og tilsto like enstemmig med fornevnte Iver Enger. Hvilket de alle tre

erbød seg ved deres høyeste salighets ed at ville vedstå og bekrefte, når behøves og påfordres.

På den innstevnte Christen Christensens vegne møtte ei noen til stede. Men på fogdens Sr. Henrik Pettersens vegne møtte hans tjener Christian Tommesen med en skriftlig missive til meg, hvoruti han gir tilkjenne sitt lovlig forfall, og begjærer sakens oppsettelse, at han selv kan komme tilstede, dat.8.juli 1685.

Voris gunstige hr. amtmann, velb. Mathias Tønsberg lot ved monsr. Jørgen Larsen, efter hans skrivelse til ham, gjøre sin skriftlige innsigelse, efter hans missives utvisning, dat.26.juni 1685.

Videre ble ei av enten partene uti rette produsert. Men hr. commissar formente og påsto at fornevnte Asle Halvorsen for hans grove formastelse og eiendelers tiltagelse, burde lide og straffes efter landsloven og høykongelige statutter, og særlig efter voris aller nådigste Herre og Konges utgivne skogordinantz, dat.12.mai 1683, des 7.art., eftersom han seg og med bråtehugt og brenning derimot høyelig forgrepet. Og videre refererte seg til sin protestation uti hans stevning. Og ellers formente hans avl og avgrøde burde være uti sequestes til sakens utdrag.

Gudbrand Nes foregav at han først røddet og nedhugg til en bråte her på dette sted, som Asle Halvorsen bygd. Og Asle kjøpte samme hugst og arbeid av ham, og gav ham derfor halvtredje daler, hvilket Asle Halvorsen vedsto således i sannhet at være.

Ellers var Asle begjærendes sakens oppsettelse til neste høsteting, at han til des kan igjen erlange og i rette forskaffe de forinnbemelte hans excellense Banners befaling, samt Sr. Christen Christensens og Sr. Henrrik Pettersen bevillinger. Hvilket hr. commissar og såvidt consentered.

Men eftersom her befinnes, foruten kornsæden, en temmelig rugbråte, som Asle nu selv bekjente at være sådd en halv tønne rug uti, så påsto han, at den tillike med all hans avl og avgrøde burde være insequestes og urørt til sakens utdrag.

Hvorfore saken er forfløtt til Norderhov tingstue til neste høsteting.

Og såsom Asle Halvorsen endnu ei har fremvist noen lovlig hjemmel for seg, da bør hans avl og avgrøde såvidt at være sequesteret, at han intet derav må fløtte eller føre fra stedet, førend videre rettens kjennelse.

Fornevnte Asle Halvorsen i rette produserte en contrastevning, dat.17.juni 1685, ved hvilken han hitstevnet hr. commissar Lars Larsen formedelst han tillike med noen av hans landbønder, skal ha uti hans fraværelse nedrevet og med ild ødelagt endel hans huse på denne plass som han kaller Fossholm.

Item des skog uthuggen, efter derom stevningens videre bemeld. Derom til provs hitstevnet Gudbrand Nilsen Nes, Anders Storruste, Peder Øvervold, Gudbrand Ellingsen Nes, Erik Nes og Harald Lindelien. Hvilke alle samtlige møtte til stede.

Hr. commissar Lars Larsen derimot svarte, at eftersom han hverken ved sine henders gjerning eller befaling til andre, har oppbrent noen av hans huser, så formente han at Asle sådan sit grove tillegg lovlig burde bevise, eller derfor tilbørlig at lide og straffes.

De fornevnte som til provs innstevnet, gjorde deres tilstand og bekjennelse således:

Gudbrand Nilsen Nes tilsto at han hverken var tilstede eller så S.52 b. at samme huse ble oppbrent, eller hadde noe dermed at bestille, eller visste eller så hvem det gjorde.

Like det samme var også Anders Storrustes tilstand, såvelsom og Peder Lindeliens tilstand var i samme måte.

Men de tilsto alle tre at de om sommeren for fire år siden, var med deres husbond Sr. Lars Larsen at bese denne plass, og fant ingen folk, men noen små huse sto i bygning. Og de dro straks med fornevnte deres husbond derifra igjen til Nes.

De andre som til provs innstevnet, undskyldte Asle selv, at de ei var stevnet til at prove noe om husenes oppbrennelse, men allene om skogens nedhuggelse.

Hvorom Gudbrand Ellingsen Nes og Erik ibidem gjorde sådan tilstand, at de om husenes oppbrennelse aldeles intet hadde at bestille eller var bevisst, men skoghugsten nektet de ikke jo at ha hugget noen tylter tømmer, eftersom eiedelene ligger til Nes. Det samme var og Harald Lindeliens tilstand.

Og eftersom de trede fornevnte hr. commissars landbønder, Gudbrand Nilsen, Anders Storruste og Peder Lindelien synes at være uti stevningen tillike med deres husbond beskylt og sakgiven, så ble de ei nu tagen ved ed.

S.53 a. Ellers beropte Asle Halvorsen seg på videre prov, som han ville la stevne til tinget, nemlig Gudbrand Auren, Ole Olsen Knestang og Ole Eriksen Buhane.

Hvorfor denne sak og stevнемål iligemåder er forfløtt til tingstuen til neste alminnelige høsteting.

Derefter beså vi de steder og huse som Asle Halvorsen uti sin stevning beklager at være oppbrent og nedreven. Og syntes ei anderledes enn to små hytter som har stått i bygning. Og efter Asles og hans kvinnes egen beretning, det ene rum vært påbygd til 4 1/2 omhvert, hvorav tømmeret lå ennu på steden ei brent, men endel adskilt. Og var des lengde ei mere enn 16 fot og bredden 15 fot.

Det annet som skulle være til stuehus, og allene med veggene og trøet, efter Asles beretning, skulle vært oppbygd, befantes noen stokker brent og noen nedreven liggende på steden, hvis lengde var 16 fot og bredden 14 fot.

Det ladehus som han foregir at var nedreven, befantes nu at stå oppbygd og ferdig. og er et lite ringe hus.

ALMINNELIG SAKE- OG SKATTETING PÅ TRØGSTAD I NORDERHOV

14.juli 1685.

Var overværende ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen, samt efterskrevne lagrettesmenn: Erik Aurdal, Erik Stiksrud, Gudbrand Stiksrud, Amund Honerud, Bjørn Flekshaug og Malte Kittelsby. Hvor da for almuen er forkynt de forinnbemelte kongl.ma. nådigste forordninger, som på de andre nest forrige ting i Hallingdalen er opplest.

Ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen begjærte lagrettets og almuens vitterlige tilstand angående de tvende ko.ma. tilhørigte gårder Krakstad og Sundby, om det ikke jo således uti sannhet, at de uti langsommelig tid og mange år har ligget øde, og ingen dem til beboelse villet seg tilbyggsle, formedelst deres ringhet og høye påsatte skyld.

Hvortil de tilstedeværende almue ei annet tilsto, enn dem vell vitterlig, at seg således uti sannhet forholder.

Gudbrand Olsen Bergsund lot tinglyse en bygselseddel ham av Jacob Lut meddelt, på halvdel av den halve parten uti østre Bergsund, som er 1/4 part i gården, dat.10.april 1685.

Amund Veksal lot tinglyse et skjøte av Asbjørn Reiersen Båsen (Båsum) til ham og Mikkel Oppen utstedt, på all hans hustrus søsterlodd og odels tilstand uti de tvende plasser Modalen og Sessrud uti Soknedalen, dat.16. 9br.1679.

Veledle hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen lot tinglyse et skjøte av Inger, salig Guttorm Trulsens, til ham utstedt, på ett halvt pund tunge i den gård Egge, som Villem påbor, dat.20.jan.1685.

Vexsell Hansen, sorenskriver over nedre Romerike, ved sin tjener S.54 a. Henrik Andersen, lot uti retten opplese en veledle hr. vicelagmann Hannibal Stockflets doms avsigte, som han på salig hr. Michel Stubbs arvingers vegne, har forhvervet over endel bønder og almue for gjeld her av Norderhovs prestegjeld. Dat.Christiania lagting annen søgne før midfaste 1685.

Veledle hr. commerce commissarius Sr. Lars Larsen lot tinglyse disse efterskrevne brever og documenter:

1. En obligation og pantebrev av Bård Olsen Heieren til ham utstedt på 60 rdl. Derfor ham i pantsatt sitt hus og våning i Heieren. Er dat.14.mai 1685.

2. Et skjøte av hr. assessor veledle Lars Christensen til ham utstedt, på den plass Ousby (Østby), skylder et såld korn, dat.21.juni 1685.

3. Et makeskiftebrev imelem hans veledelhet Jens Tygesen og meg, hvorved jeg til ham overdratt halvparten uti den øvre salig Nils Bentsens sag i Hønefoss, imot halvparten uti Hovssagen ibidem, som jeg Jens Tygesen av ham igjen bekommet. Dat.6. 9br.1684.

4. En transport av hr. assessor Anders Simensen til ham utstedt, på halvannen sag ved Hønefoss, salig Nils Bentsen fordem tilhørig, dat.11.sept.1684.

5. Et skjøte av Jonas Nilsen Tue til ham utstedt, på en plass kalles Skaxnes i Ådalen, skyldende to kalvskinn. Dat. Kjøbenhavn den 6.sept.1684.

6. Et skjøte av hr. lagmann Jørgen Phillipsen til ham utstedt, på endel gods her i Norderhovs prestegjeld, nemlig: Tandberg, enken og Erik påbor, skylder to skippund malt og 15 lispund rugmel med bygsel. Item endel gods i Sigdal og Hallingdal. Dat.11.juni 1680.

7. Et skjøte av hr. assessor veledle Lars Jacobsen til ham utstedt, på den gård Østby, skylder ti lispund med bygsel, Øvreby ved Oppegård med bygsel to skinn, Heggen med bygsel fem lispund

tunge, Søre Velsvatn et skinn, alt liggende her uti Norderhovs prestegjeld. Item endel gods på andre steder. Dat.15.april 1682. 8. Et skjøte av hans høyexellense hr. statholder Gyldenløve til hr. assessor Lars Jacobsen utstedt, lydende blant annet på endel gods heruti Norderhovs prestegjeld: Nemlig Østby et halvt skippund tunge, Øverby ved Oppen (skal være Oppegård) to skinn, Heggen en fjerding, Søre Velsvatn et skinn, Spåren et skinn. Item ko.ma. korn- og ostetiende her på Ringerike.

Dat.19.jan.1682.

9. Kongl.ma. nådigste confirmation på tvende skjøter av hr. assessor Lars Jacobsen til hr. commissar Lars Larsen utstedt, det første dat.16. 9br.1679, lydende på Vestre Hønen, skylder årlig to skippund byggmalt og fem lispund rugmel, item leding 2 sk., foring og visøre 1/2 daler 8 skilling, og i Gagnum 1 1/2 skpd. malt, samt leding, foring og visøre.

Det annet dat.15.april 1682, lydende på Østby 10 lispund, Øvreby ved Oppegård to skinn, Heggen fem lispund, Søre Velsvatn et skinn. Confirmationen er datert den 13.mai 1682.

10. Et pantebrev av Karl Aslesen Rødstø til ham utstedt, på all hans odels- og løsensrett uti den plass Løkke for 80 rdl.

Dat.17.april 1685.

11. En forrig sorenskivers salig Tomas Tommesens dom, dat. Tandberg tingstue 6.juni 1666, dens avsigte angående Heggen og Tveita.

12. En min Jens Tygesens og lagrettes utstedte dom, des avsigte angående Heggen, dat. Tandberg tingstue den 22.juni 1680.

13. Nok en min og lagrettes dom, des avsigte angående Ellen, Jon Sagmesters, dat. Tandberg tingstue den 21.juni 1681.

ALMINNELIG SAKETING PÅ TRØGSTAD TINGSTUE I NORDERHOV
15.juli 1685.

Var hos og overværendes ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersen, hans fullmektige tjener Christian Tommesen, bygdelenmannen Villads Trøgstad, og de samme seks lagrettesmenn som retten igår betjente.

Kom da for oss uti rette velforstandige mann Jens Christophersen av Bragernes, som efter en inngiven fullmakt fra Anders Olsen på S.55 b. Strømsøen .... voris gunstige hr. amtmanns bevilling, dat.4.febr.1685. Inngav en rigens citation av dato 18. 9br.1684, ved hvilken bemelte Anders Olsen, borger på Strømsøen, har hitstevnt og uti rette fordret Paul Gundersen Klekken for vitterlige gjeld han ham skyldig, efter derom stevningens videre utvisning.

Derefter ble av Jens Christophersen uti retten anvist Anders Olsens regnskapsbok med fire ark stemplet papir n=7 innheftet, hvoruti befinnes pag.36 og 37, at Paul Klekken av ham bekommen vare og penge til 287 riksdaler 3 ort 20 skilling, som ved Paul

Klekkens hånd undertegnet, hvis første forstrekning er den 22.juni 1680, og den siste den 3.okt.1682.

Den innstevnte Paul Klekken møtte selv uti rette, og inngav sitt skriftlige innlegg etc.

Avsagt.

Da efterdi Paul Klekken uti sitt innlegg foregiver, at han efter begjæring ei har mått bekomme en riktig regning av citanten Anders Olsen, og derfor begjærer sakens oppsettelse til neste ting, så er denne sak til neste alminnelige saketing forfløtt, og citanten Anders Olsen forelagt innen des og i god betids at meddele Paul Klekken en riktig regning på deres handling med debit og credit, som ko.ma. nådigste forordning tilholder.

Og Paul Klekken til samme tid at gjøre behørlig forklaring på S.56 a.hvis han da uti hans regning skulle ville dissicultere eller formene seg tilgode eller til avbevisning.

Nok inngav fornevnte Jens Christophersen av Bragernes en annen rigens citation dat.18. 9br.1684, efter hvilken han på Anders Olsen av Strømsøen, hans vegne, i rette fordret Klaus Mikkelsen ved Hønefoss, Ole Jonsen Veholt, Torger Breien, Iver Hjelle, Kristoffer Røyseng, Frode Andersen Hverven og Peder Gundersen Berg, søkende dem for lovlig og vitterlig gjeld de til ham skal være skyldig bleven, efter hans regnskapsboks utvisning etc. De innstevnte møtte samtlig tilstede undtagen Klaus Mikkelsen, på hvis vegne Villads Trøgstad svarte, at han er i Valdars i lovlig forfall.

Frode Andersen Hverven møtte ei tilstede, eller noen på hans vegne.

Ble så av Jens Christophersen uti retten anvist Anders Olsens regnskapsbok, hvorefter Ole Jonsen Veholt kreves efter en avregningsseidel under Oles faders signet, dat.24.febr.1683, hvorefter Ole skulle skyldig bleven til Anders Olsen 16 rdl. 10 skilling.

Derforuten fordrer Elsebe, Jens Andersens av Strømsøen, ved Villads Trøgstad, efter hennes i retten anviste regnskapsbok, hvoruti står innført Ole Veholt at skulle ha bekommet fra anno 1679 og til den 13. 7br.1682 uti penge og vare tilsammen 45 rdl. 3 ort 17 skilling, hvorimot ført til avkortning, at skulle være S.56 b. gjort kjøp med Ole Veholt den 24.febr.1683 om 19 tylt 16 allinger a 7(?), 4 tylt 3 trær 18 allinger a 4 rdl., nok 1 tylt 10 trær dobbelt 12 allinger for 1 rdl. 3 ort 8 skilling. Beløpende tilsammen 52 rdl. 8 skilling. Derav skulle Elsebet og Anders Olsen svare hver halvparten, som er 26 rdl. 4 skilling, og Ole derforuten at skulle komme til gode hos Elsebe 2 rdl. 8 sk. Likeledes befinnes efter Anders Olsens bok, at Ole Veholt skulle ha bekommet av ham fra den 29.okt.1678 til den 25.mai 1680 - 45 rdl. 1 ort 14 skilling. Hvorimot fører til avkortning halvparten av fornevnte last og ellers 3 rdl. 1 ort.

Men efter avregningen som og i boken innført den 24.febr.1683, Ole at skulle bli skyldig 16 rdl. 10 skilling etc.

Ole Veholt imot samme bøker foregav, at der står 13 rdl. innført uti hver bok. Sa han ved høyeste ed at kunne bekrefte det han ei mer enn den ene gang bekom 13 rdl., som Anders Olsen og Jens Andersen var begge om at levere ham.

Ellers sa han også at han bør ha mere for den leverede last enn de den anskreven for, såsom tylt 16 allinger 2 rdl., tylt 18 allinger 5 rdl., og den 1 tylt 10 trær dobbelt 12 allinger tilsammen for 2 rdl. etc.

Ellers sa Ole Veholt at han aldeles intet videre visste seg S.57 a. skyldig at være til Anders Olsen og Elsebet tilsammen enn de 16 rdl 10 skilling, hvorimot han skulle ha tilgode de 2 rdl. 8 skilling, som uti Elsebets bok står innført.

Da efterdi det befinnes av bøkene det at han nesten like meget av enhver bekommet, og de like delaktige uti lasten som derimot levert, så bør Ole Andersen og Elsebe, Jens Andersens, som felles handling, være like delaktig uti de 14 rdl. 2 skilling, som Ole efter egen tilstand finnes at være skyldig, som han hermed er tilfunnen til dem enhver sin quota at betale, samt 1 rdl. i omkostning til dem hver. Og det innen halvmånedsdag, såfremt det ikke ved vorderings adferd skal utsøkes.

Hvis videre ham efter samme bøker kreves, kan ham ikke tilfinnes at betale, efterdi med des riktighet ei er forholden efter recessen og ko.ma. nådigste forordning.

Torger Breien kreves for 9 rdl. 1 ort 2 skilling efter avregning den 6.desember 1682.

Derimot foregav Torger Breien, at den last han leverte, er for ringe anskreven til 2 rdl. 1 ort på Anders's part. Nok på 3 tønner 1 qter havre, som tønne for 7 ort anskreven, er i de tider forhøyet 2 ort tønne.

Ellers forment Torger Breien, at han med rette ikke visste at S.57 a. bli ham noe skyldig, tilmed også stor uriktighet ved radering uti boken skal befinnes, både uti hans og andres regnskaper.

Iver Hjelle kreves efter samme bok for 8 rdl. ? ort 18 skilling. Møtte og sa han er ham intet skyldig, men forment at Anders Olsen skulle bli ham skyldig 2 rdl. Befinnes også uti hans regnskap tvende steds at være raseret.

Kristoffer Røyseng fordres for 8 rdl 14 skilling. Møtte og sa seg ei noe skyldig, i synderlighet de 4 rdl. på Marta Hauges (Hagas) vegne.

Peder Gundersen Berg fordres for 6 rdl 3 ort 4 skilling. Møtte og allene vedsto at ha bekommet de 3 rdl. 3 ort, som står innført den 15.januar 1681. Men det quarter sild, 1 quareter salt og den tobakk som står innført for 3 rdl. 4 skilling, benektet han aldeles at han det bekommet. Og sa derpå at kunne gjøre sin høyeste ed om fornødiges.

Klaus Mikkelsen fordres for 6 rdl. 2 ort 11 skilling for endel varer. På hans vegne inngav Villads Trøgstad Elsebe Pedersdatters seddel dat.16. 9br.1684, at hun har anammet endel varer igjen av Klaus Mikkelsen, som hennes mann og Anders Olsen ham levert. Så Villads Trøgstad sa på hans vegne, at han intet skyldig.

Avsagt:

Da efterdi de innbemelte Torger Breien, Iver Hjelle, Kristoffer

S.58 a. Røyseng, Peder Berg og Klaus Mikkelsen ikke allene benekter den fordrende gjeld at være skyldig, medens med og store og mange misligheter med radering og forandring til øyensynlig kravenes forhøyelse uti boken befinnes, så og at citanten ei holder seg recessen og kongl. nådigste forordning etterrettelig med riktig avregninger til tings og videre des tilhold, så visstes nu ikke denne sinde imot deres benektelse at tilkjenne dem samme gjeld at betale, untagen de 3 rdl. 3 ort som Peder Berg selv har vedstått.

Men dersom citanten vil formene seg noe rettmessig hos dem at tilkomme, da bør han selv personlig at innstille seg her på tinget tillike med debitorene til neste alminnelige saketing, at gjøre nærmere lovlig forklaring om hans fordring, at da kan efter vedbørlig riktighet, komme til nærmere rettens kjennelse.

Ermelte Jens Christophersen av Bragernes på monsr. Jørgen Andersen av Bragernes, hans vegne, efter en inngiven rikens citation, dat.21. 9br.1684, i rette fordret Mette Mortensdatter ved Hønefoss for gjeld hun ham skyldig.

På hennes vegne møtte hennes mann Anders Olsen, som var S.58 b. begjærende sakens oppsettelse til neste ting, så skulle han gjøre sin flid des forinden at stille citanten tilfreds. Hvorfore med Jens Christophersens bevilling samme stevнемål til neste alminnelige saketing er forfløtt.

Fogden Sr. Henrik Pettersen efter lensmanns stevнемål i rette fordret Anders Bårnås og Rasmus Veisten for skyssferds overhørighet. Lensmannen tilsto at de er lovlig stevnet, men eftersom de ikke møter, da er de tilfunden enhver at bøte 1 mark sølv for stevnings overhørighet, og hovedsaken at være forbeholden til videre søkning.

Engebret Toen, Paul Hval, Jens Hval, Peder Berg, Svend Lo, Jon Opperud, Paul Klekken, Gudbrand Berg og Anders Ferden fremstillet seg for retten og foregav, at Paul Tostensen i Christiania hadde dem ved en rigens citation hitciteret, og ingen hittil dem derefter i rette fordret.

Og i det samme som de dette foregav, fremkom for retten monsr. Claas Alant, procurator av Christiania, på bemelte Paul Tostensens vegne, efter skriftlig fullmakt av Paul Tostensen dat.13.juli 1685, og inngav en rigens citation av dato 4.des.

S.59 b. 1684, ved hvilken Paul Tostensen lot hitstevne de fornevnte i retteværende bønder for en rugbråte de seg på hans eigedeler skal ha anrettet (!), som skal være beliggende på østsiden av Katnosvannet på Hadeland etc.

Blev så av Claus Alandt inngiven en Paul Tostensens suppl.dat. 28.aug.1684, med derpå hans exel. hr. vicesatholders resolution, dat.2. 7br.1684.

Nok fremla han en annen Paul Tostensens suppl. dat.10. 7br.1684, med påfulgte hans exel. hr. vicesatholders resolution dat. den 12.dito.

Nok fremla han et cautionsbrev av Ole Tostensen og Hans Visby i Christiania utstedt, angående den påstevnte rugbråte, dat. 15. 7.br.1684.

Nok fremla han Villads Knutsens og Gudbrand Setrangs tilstand angående fornevnte rug, des oppmåling, dat.19. 7br.1684. Videre var Claus Alants muntlige påstand, at de innciterede bønder efter stevningens tilhold, bør føre det påstevnte rug og åvirke til åsteden eller Bratval tilbake igjen med videre efter stevningens medfør.

Og som han formente at ingen dom hadde derfor, førenn de seg bemelte avgrøde bemektiget, var hans påstand at de derfor burde lide, såsom for hverk efter loven.

S.59 b.For det tredje at de ikke hadde efterlevet de tvende hans exell. resolutioner på Paul Tostensens supplicationer. Ei heller den resolution som de selv efter deres andragende har erlangt. Derefter tilspurte han vederpartene om rugen var ennu tilstede på det sted som de selv uti deres suppl. seg erbødet.

Dertil svarte de at han ikke kunne bli over bestående der på stedet til fordervelse. Og formente seg noksom vederheftig dertil at svare, om noe derav ved retten kunne dem forvindes.

Dernest ble de også tilspurt, om de hadde her tilstede deres supplication med hans exell. påfulgte resolution. Dertil svarte de at ha den til fogden, Sr. Henrik Pettersen levert, som det også tilsto at den er hos ham, men hadde den ikke her tilstede. Ellers var de innstevnte bøndenes formening og påstand, at Paul Tostensen ved lovlig prosess til åsteden først bør tilvinne seg eiedelene, som de alltid hatt uti hevd og bruk, førend han noe åvirke hos dem kan pretendere.

Klaus Alant var begjærendes dom efter hans inngivne stevning og protestation.

Da efterdi bøndene hadde nu ei tilstede fornevnte deres supplication som er hos fogden, tilmed var dagen nu forleden, S.60 a. og alminnelig ting i morgen i Hole prestegjeld berammet, så er denne sak opptagen til neste alminnelige saketing, hvor bøndene da den fornevnte deres supplication har uti retten at fremstille. Gåes da videre hvis retten kan medføre.

Jørgen Larsen efter lensmanns stevнемål i rette fordret Steffen Heieren for 14 rdl. han ham skyldig. Item derforuten 3 kvarter korn for 3 ort.

Steffen Heieren møtte uti retten og vedstod gjelden at være skyldig, som 10 rdl. i huse og grunnleie av et hus ved Heieren. Men de 4 daler og tre qter korn er han derforuten skyldig. (Menes vel ikke skyldig for).

Er derfor tilfunden forskrevne vedgående gjeld at betale innen halvmånedsdag, med to rdl. i omkostning og dompenger, eller ved vorderings adferd hos ham at utsøkes etc.

Villads Trøgstad lot tinglyse et transportbrev av Jon Tronsen Stadum til ham utstedt, på hans rett og tilstand til 1 skippund i Bårdrud med bygsel, og 8 setting i nedre Veme uten bygsel, dat. 27. 9br.1671.

Nok lot Villads Trøgstad tinglyse et skjøte av Jacob Nilsen Vaker til ham utstedt, på den gård Søndereng, er datert 12.okt.1676.

S.60 b. ALMINNELIG SAKETING PÅ GOMNES TINGSTUE I HOLE
16.juli 1685.

Var overværende ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersens fullmektige tjener Christian Tommesen, bygdelensmannen Johannes Svarstad samt efterskrevne lagrettesmenn:

Kristen Frøoug (Frøhaug), Kristoffer Bili, Knut Pjåka, Gul Heieren, Siver og Rasmus Gomnes.

Er da opplest de forinnbemelte ko.ma.nådigste forordninger, som på de andre ting supra innført.

Kom da for oss uti rette monsr. Claus Alant, procurator i Christiania, som på madame Marie, salig Jacob Sivertsens vegne, som inngav en rigens citation dat.25.april 1685, ved hvilken hun latt hitstevne og uti rette fordre Sr. Jacob Lut for en rest han er skyldig på hans utstedte obligation etc.

Blev så av Claus Alant uti retten anvist Jacob Luts utstedte obligation til Jacob derefter på capital 463 3/4 riksdaler. Hvorpå finnes tvende oppskrifter at være betalt på capital og forfallen rente, nemlig den 10.jan.1678 = 200 rdl, og in 9br. 1678 = 300 rdl. Og at skulle da reste med rente og omkostning = 111 rdl.3 ort 1 skilling.

Claus Alant anviste også sin inngivne fullmakt, dat.13.juli 1685, som lyder på flere saker, hvorfor den med påskrift er S.61 a. ham av retten igjen levert.

Og var bemelte fullmektiges påstand, at Sr. Jacob Lut den resterende rest av hans obligation med rente og rentes rente, samt årsakelig omkostning burde betale.

På den innstevnte Jacob Luts vegne møtte hans fullmektige tjener Albret Kruse, som svarte at hans husbond vedgår hvis på capitalen og den ordinære rente av de penge som for gården Søhol skulle betales. Rentes rente, så og rente av de 63 rdl. 3 ort som var bøndenes restands, som han mente ingen rente burde fordres av, vil han ikke finne seg til uten rettens kjennelse. Og efter hans husbonds overslag skulle han derpå over alt restere 70 rdl.12 skilling, hvilke han erbyder citantinnen at fornøye innen neste saking, om saken til des måtte vorde oppsatt.

Fullmektigen Claus Alant bevilget oppsettelse til neste alminnelige saking. Men dersom Jacob Lut seg ei desforinnen hos principalinnen innstiller til riktighet og fornøyelse, da at gå dom og rettens kjennelse efter samme stevne mål. Hvorved det og såvidt denne sinde forbliver.

Imidlertid anammet Claus Alant til seg igjen den fornevnte irettelagte Jacob Lutes obligation.

S.61 b. Christian Tommesen på Anders Olsens av Strømsøens vegne, inngav en rigens citation dat.18. 9br.1684, ved hvilken Anders Olsen latt hitstevne Siver Gjesvold, Anders By og Johannes Svarstad for gjeld de til ham skal være skyldig.

Johannes Svarstad møtte og vedgikk at være ham skyldig 2-1-12. Men Siver Gjesvold og Anders By foregav at de ei kan må noe riktig regnskap hos citanten.

Er derfor forelagt at citanten bør selv møte her på tinget til neste alminnelige saketing med hans bok, og gjøre riktig avregning og forklaring om hans fordring.

Angående den fra seneste ting oppsatte sak imellem forrige fogd Sr. Christen Christensen og Marta Kroksund og hennes sønner Anders og Paul Anderssonner, så fremkom nu for retten citanens fullmektig Christen Christensen og fordret saken til doms, såvidt de tvende siste poster uti hans protestation, angående landskylden og den doms borttagelse, samt hvis Marte Kroksund uti samme borttagne dom er tildømt at betale.

Men den første post om bygselens samt avlingens forbrytelse, sa han at de er forlikt om.

På Marte Kroksunds eller hennes sønners vegne møtte ei noen til S.62 a. stede, allikevel de er lovlig stevnet, og ved Paul Andersen latt svare til saken, både nestleden ting såvelsom neste ting tilforn, og begge partene samtykt sakens oppsettelse til dette nærværende ting. Så visstes nu ei forsvarlig for slik deres uteblivelses skyld, at oppholde citanten lenger uti hans retts søkning, men saken til doms foretagen efter den bevislighet som uti rette er produsert og fremført.

Da er herutinnen således for rette dømt og avsagt, at Marte Kroksund bør betale til Sr. Christen Christensen den forfalne og resterende landskyld av Kroksund, siden den imellem ham og veledle hr. lagmann Jørgen Phillipson sluttede kontrakt.

Item hvis henne ved foromrørte sorenskrivers monsr. Jørgen Hansens dom er tildømt ham at betale. Og det innen halvmånedsdag at ha etterkommet, med samt fire riksdaler uti omkostning, såfremt det ei ved vorderings adferd hos henne skal utsøkes.

Hva seg angår den tiltale til Anders Andersen Kroksund for den S.62 b. doms borttagelse, hvilket Sr. Christen Christensen med de nestleden 13.des. i rette førte prov, nemlig Johannes Svarstad, Siver og Tolle Gjevold noksom klarlig har bevist, at Anders Andersen har i marti måned 1684 bortsnapet dommen fra Christen Christensens tjener, da han var med rettens middel at søke utlegg derefter, og ham den fraholdt alt inntil nestleden 13.desember, han den ved sin broder Paul Andersen latt heruti retten fremstille,

da er han for sådan imot retten og des søkning begangne formastelse tilfunnen at bøte til ko.ma. åtte ørtuger og 13 mark sølv, og til Christen Christensen seks riksdaler uti omkostning. Samt derforuten at innstå og opprette Christen Christensen all den skade, han seg ved samme doms borttagelse og fraholdelse rettelig kan tilegne at ha lidd hos de andre debitorer, som foruten hans moder uti samme dom finnes innført.

Hr. major Søren Rasmussen ved sin corporal Hans Schytt, efter hjemstevne i rette fordret Kristen Nilsen, boende på Steins-eiger og hans værmoder Eli Horum, at høre på endel innstevnte prov, angående noe lerret som fra majoren skal være bortstjålet av S.63 a. "Blegevolden", og skåren av et stykke som nu uti retten ble fremvist.

Fornevnte Kristen Nilsen og hans værmoder møtte for retten tilstede.

Og av provene fremstillet seg disse efterskrevne og gjorde deres tilstand som følger:

Anders Horum tilstod, at nestleden sist i våringen, da kom han til major Søren Rasmussen, som hadde fordret ham til seg, og Tron og Jørgen Horum var der og med dem. Da hadde majoren også Kristen Nilsens datter Marte derinne, som uti deres nærværelse av majoren ble tilspurt, om hun hadde tatt det lerret som han hadde mistet. Da sa hun ja, at hun hadde tatt det, og sa at hennes bestemoder hadde bedt henne ta det, og sa at hun klippte det av med en "schiære", som de klipper hester med.

Majoren spurte henne hvor hun fikk saksen. Da sa hun at hennes bestemoder flidde henne den.

Siden spurte han henne hvor hun gjorde av lerretet. Da sa hun at hun flidde sin bestemoder det, som la det inn i skapet.

Fornevnte Anders Horum ble tilspurt om majoren noe slo eller truet henne til at gjøre fornevnte bekjennelse. Dertil svarte han nei, at han ei så eller hørte at majoren enten slo eller truet henne dertil.

Tron og Jørgen Horum var også nu for retten tilstede, og ei S.63 b. benektet at de jo samme fornevnte tid var hos majoren tillike med Anders Horum, og hørte fornevnte bekjennelse av fornevnte Kristen Nilsens datter, som Anders derom tilstått har. Men de visste ikke hvorledes majoren hadde foresagt eller truet barnet tilforn, førenn de kom derinn. Ellers formente de seg undskylt heruti at prove imot deres egen moder og deres søsters barn.

Videre provet og tilsto fornevnte Anders Horum, at han mandags åtte dager siden tillike med Søren Horum, var hos majoren efter hans begjæring. Da var også fornevnte pikebarn Marte Kristensdatter der inne. Da uti deres og Alf Horums nærværelse, tilspurte majoren henne hvorfor hun hadde fragått den forrige bekjennelse om det borttagne lerret. Dertil svarte hun, at hennes fader og moder hadde befalt henne, at hun skulle si nei derfor. Og hennes fader sa til henne: "la nu se at du står fast ved at nekte det". Videre tilspurte majoren henne, om enten han eller hans folk enten hadde slått, truet eller lokket henne til at gjøre fornevnte bekjennelse. Dertil svarte hun nei. Videre spurte han henne om han hadde lovet henne noen silkekleder, for hun skulle bekjenne det. Dertil svarte hun også nei.

Nok tilspurte majoren henne, om alt det som hun forrige gang som S.64 a. forinnført har bekjent. Da bekjente hun det for dem på ny igjen i alle måter som forinnført.

Hvorom Søren Horums provning og tilstand nu her for retten, var lik med Anders Horums provning enstemmig.

Olaug Andersdatter, tilholdende på Rud, provet og tilsto, at om morgenen efter at lerretet var bortstjålet deruti majorens hus, ble fornevnte Marta Kristensdatter, av henne og de andre kvinnfolk, tilspurt om hun hadde tatt lerretet. Da sa hun ja, at hun hadde tatt det, og at hennes bestemoder bad henne ta det, og bedt henne at hun ikke skulle gå den rette vei som de andre gikk. Men hun skulle gå "ad Krenen" på den nordre side gården.

Da sa Olaug til henne, kanskje du ljuger på deg selv. Da svarte hun, mei mend gjør jeg ikke, og sa at bestemoderen bad henne, at når hun hadde tatt lerretet skulle hun bære det under forkledet, og legge det på malbenken før hun bar det inn. Og hun skulle

tilforn se om det var noen folk i stuen før hun bar det inn. Og som hun kom inn, da bad bestemoderen henne gå ut og bære det inn. Og som hun kom inn i stuen med lerretet, da sto bestemoderen opp av sengen og la det i skapet.

På denne fornevnte prøvning avla Anders og Søren Horum, samt S.64 b. Olaug Andersdatter deres ed, således uti sannhet at være, som forinnført er.

Det fornevnte pikebarn, Marte Kristensdatter, som faderen sier at være på det tiende år gammelt, var og nu selv for retten tilstede, og ganske benektet og fragikk den fornevnte bekjennelse, som prøvene om henne tilstått har, og sa at majoren hadde truet henne til at gjøre sådan bekjennelse.

RETTERGANG PÅ ASK I NORDERHOV 20. og 21.juli 1685,

uti de fra nestleden 11.juni forfløtte saker, som Tomas Ask hadde latt stevne og tiltale endel for åvirke og skoghugst uti hans skog til Ask beliggende.

Var hos og overværende ko.ma. fogd Sr. Henrik Pettersens fullmektige tjener Christian Tommesen, bygdelenmannen Villads Trøgstad, samt efternevnte lagrettesmenn: Ole Siverson Vaker, Tron Vaker, Halvor Bråk, Engebret Veisten, Nils Hverven og Rasmus Veisten.

Samme saker som efter trende rigens citationer var innstevnet til nestleden 11.juni, og formedelst da ei full lagrett tilstede, efter protocollens utvisning, supra innført, til den 3.juli forfløtt, og atter formedelst alminnelige saketing og rettens betjenelse både i Hallingdalen og her på Ringerike, som S.65 a. protocollen videre kan utvise, til nærværende ting forfløtt. Fremstillet seg for oss igjen i rette på citanten Tomas Asks vegne, hans befullmektigede Claus Alant, efter inngivne skriftlige fullmakt, dat.20.juli 1685, og efter de forrige inngivne citationer, saken igjen i rette fordret.

Av de innciterede møtte igår den 20.juli på åsteden til des erfaring og oversyn, tillike med endel av de innstevnte prov, som anviste de delestene som de er stevnet til provs om, nemlig Hans Averøen, Anders Karlsrud, Torger Breien og Peder Svenske.

Jørgen Larsen møtte ved de tvende anviste delestener, som står ved Aklangen og Skjærstjø.

Jacob Luts fullmektige tjener Albrit Kruse, møtte der også tilstede.

Ellers møtte der også tilstede de innstevnte bønder av Hole prestegjeld, nemlig Elling Svarstad, som svarte på egne og Johannes Svarstads vegne, Håvord Moe på egne samt Anders og Hans Byes vegne, item på Kristen Frøhaugs vegne, for Engebret Ullern og Peder Havnor møtte ingen personer.

Uti hvilke fornevnte deres hosværelse oss av Tomas Ask er anvist tvende delestene. Den første bestående uti en liten bergsknolde dikt østen ved Aklangen, som er en høy og spiss sten, visende efter compassen uti vest nordvest. Derifra ungefær en fjerdings,

S.65 b. efter samme led at regne, anviste Tomas Ask den annen sten, stående på en liten bergshammer østen ved Skjærstjøen, som og var en høy smal sten, visende likesom den forrige uti vest nordvest. Hvilke tvende stener vi ei annet kunne se eller skjønne, enn at ha vært oppsatt til delestener, og må ha vært der uti langsommelig tid bestående, eftersom både de oppestående og hosliggende stener var moseløpen og begrodd på alle sider. Ved den siste av samme stener dro Jørgen Larsen fra oss.

Derfra fulgte de av Røysebygden med oss opp til Oppkjennbekken, ovenfor Oppkjenn, og anviste oss endel hvor deres hugst har vært, som syntes alt mest at være hugget på den nordre og østre side over den rem og streng, som fornevnte tvende delestener anviser. Nok ungefehr en halv mil fra den fornevnte sten som står ved Skjærstjøen, ungefehr vest nordvest derfra, ble oss anvist en sten, som var oppsatt et lite stykke fra Jacob Luts kobbergruve. Samme sten kunne vi ikke skjønne at ha vært der noen lang tid bestående, eftersom både den og de hosliggende stener syntes såsom nyss kløvne, og aldeles ingen mose på den ene side. Dog syntes han at stå efter samme rem og at gjøre samme anvisning efter compassen som de andre tvende.

Derefter fremstilte seg nu atter idag på Ask både citanten og hans fullmektig Claus Alant, son forbemelt. Item av S.66 b. vederpartene de forinnbemelte av Hole prestegjeld. På Jørgen Larsens vegne inngav Johannes Egge hans skriftlige innlegg dat.idag.

Imot samme innlegg uti det Jørgen Larsen støtter seg på, lagrettet ei at være mere enn seks menn, der han formener at burde uti slik sak være tolv, svarte Claus Alant, at her ikke er stevnet på noe nytt dele at opprette, eftersom eiendelene er ved delestene tilforn delt og adskilt, men allene at efterse det gamle dele, og at kjennes og dømmes om den åvirke som finnes at være gjort over samme dele inn på Tomas Asks eiendeler. Og formente det at være nok med seks lagrettesmenn.

Mot det Jørgen Larsen forskyter seg til alle interesserende loddeiere burde vært stevnet, svarte Claus Alant, at Tomas Ask ikke vet at ha noen andre loddeiere i sin skog, men allene taler dem til, som har begått åvirken og skoghugsten uti hans skog. Veledle hr. lagmann Sr. Jørgen Phillipsen lot ved Mads Lerberg fremstille en skriftlig missive til meg, med undskyldning at stemplet papir ei dertil var at få, uti mening at om noen delesforretning skulle skje om Ask eiger, formener han seg for hans angrensende gård Lerberg og andre nestliggende, dertil burde gis kall og varsel. Samme missive dat.16.juli.

Claus Alant dertil svarte i des fall det samme som han svarte S.66 b. til den post uti Jørgen Larsens innlegg.

På monsr. Jacob Luttens vegne møtte nu også her idag hans fullmektige tjener Albrit Kruse, og inngav sin husbonds ham givne skriftlige fullmakt dat.10.juni og 20.juli 1685. Derefter var Albrit Kruses protestation, 1. at hans husbond ennu påstår hans forrig protestation til disse stevнемåls spille, 2. er hans påstand, at ingen av Tomas Asks vitner bør stedes til ed eller tas til forhør, førend hans egne vitner derimot kan examineres, som han formener anderledes at skal kunne forklare de omtvistige eighedelers beskaffenhet. Og navngav han samme vitner at skulle være disse efterskrevne: Amund Veksal, Gunder Gagnum, Gudbrand

Toresen Vaker, Jon Vågård, Even Røyseng, Gudbrand Hundstad, Paul Veholt, Halvor Bråten, Paul Buerud (Bure), Matis Sax, Ole Nakkerud, Peder Haug, Tolle Haug, Tolle Grefsrud, Anders Åsterud, Engebret Opsal, Gudbrand Pjåkerud, Gul Heieren, Ole Dalen, Arne Dalen, Tomas Dalen, Åse Dalen, (Dalen = Skjærdalen), Torger Breien, Peder Bråten, Peder Ekornrud, Johannes Egge, Jens Sax, Anne Peder Gudbrandsens, Hans Karlsrud, Ellen Kristensdatter Holsrud, Anne Evensdatter på Setrangeie, Peder Evensen på S.67 a. Sørumeie, Rønnau ved Sørgefoss, Håvord Moe, Engebret Ullern, Oven Valdars, Johannes Søhol, Fredrik Johansen og Nils Li.

For det tredje var Albrit Kruses påstand, at eftersom Tomas Ask har igår anvist hans formenende dele på den søre side, at han nu ogå vil anvise hans formenende dele på den nordre side, som han uti sin stevning seg påberoper.

For det fjerde var han begjærendes, at Håvord Moes og Engebret Ullerns igår gjorde tilstand om deres hugst, måtte vorde innført. Hvilke ennu således vedstått, at Engebret har på fire års tid, og Håvord på to års tid, både for Jacob Lut og Eggert Stochflet hugget og fremkjørt sagtømmer ved Stormyren, som b...ende(?) opp ifra Hole.

Videre inngav Albrit Kruse en kontrakt som han har gjort med Ole Veholt og Iver Hjelle angående åtte tylter master og loddbjelker, de for ham skulle utdrive, dat.28. 9br.1683.

Nok fremla han monsr. Jørgen Larsens hjemelsbrev til monsr. Jacob Lut utstedt, på skogen til fornevnte åtte tylter loddbjelker, dat.26.juni 1684.

Claus Alant formente og påsto, at efterdi saken først vært innstevnet, efter disse stevнемål, til nestleden 11.juni, at han da vel kunne ha tid og respit nok hitinn, til at få innstevnet S.67 b. sine prov, om han noen hatt, og nu ei ved slike utflukter og forvendinger søke sakens videre forlengelse og forvirring, som hans principal til skade og ulidelig omkostning. Særlig og holder det for et slett fundament, at han beroper seg på endel prov som er døde, endel som også av Tomas Ask til provs er innstevnet, så og endel av de samme som selv er stevnet og søkes for det begagne åvirke.

Så er hans fastlig formening og påstand, at sådant ei burde ansees til noen forhindring uti denne hans retts søkning, og at hans innstevnte prov, som nu til stede, burde tas til forhør og eds tagelse.

Albrit Kruse derimot svarte, at hans husbond kan billig holdes undskylt at få tilforn navngivet eller innstevnt sine prov, efterdi han ikke tilforn har visst eller vært bekjent, hvor Tomas Ask har villet holde for dele eller skjelne, enten på den søndre eller nördre side.

Claus Alant påsto at Jacob Lut vel visste hvor Tomas Asks gårds dele var, da han gjorde kontrakt og forlikning med ham om begangne skoghugst på forberørte omtvistige steder, og derom inngav en attest av seg selv og Johan Tommesen, dat.13.og 14.des. 1682.

Albrit Kruse derimot svarte, at efterdi samme fornevnte attest ei er tagen eller vundet til tinge, tilmed Claus Alant både selv søker saken, og har hatt fornevnte attest som vitne bekostet,

formente han ei burde ansees av noen gyldighet. Og for resten refereret seg til sine forrige protestationer.

Claus Alant begjærte at hans principals prov måtte vorde tas til forhør og ved ed, og hvis han videre deruti skulle forhindres, måtte han nødes at klage seg rettesløs.

Men eftersom både monsr. Jacob Lut og monsr. Jørgen Larsen har beropt seg på prov og vidnesbyrd i samme sak at føre, som de nu her for retten har latt navngi, så er Tomas Asks tilstedeværende prov først tatt til forhør uten eds avleggelse, dog dem eden alvorligen forholdt, og at tilstå deres sannhet som de siden ved deres eds avleggelse med en god samvittighet vil og kan bekrefte. Har seg så av de innstevnte prov for retten fremstillet:

Hans Averøen provet og tilsto, at han nu ungefehr 52 år gammel, og er barnefødt og oppfødd i Busund. Og uti hans ungdoms år, da gjette han fe, tillike med hans eldre broder Anders Karlsrud, vel ungefehr syv eller åtte års tid uti Askmarken, eftersom deres fader leide der seter av salig Gudbrand Ask. Og de hadde seterbo S.68 b. på store Askseteren. Da når de gikk der i marken, så de mange gange de tvende delestene, som de igår anviste, den ene stående østen ved Åklangen, og den annen østen ved Skjærstjøen, og sto da som de står ennu. Siden efterat de var kommen til skjells alder, da hadde de og titt og ofte sett samme stener, og det kan vel være ungefehr tredve år siden, at de kunne skjønne og ha forstand på at det skulle være delestener. Og de hørte folk snakke derom, at det skulle være delestener mellem Hjelle og Ask. Men de kan ikke så egentlig erindre, hvem de hørte det av. Og de har ei heller aldri annet hørt eller visst, enn det skulle være rette dele derimellem, eller hørt noen ankning derom, førenn nu for noen år siden, at Jacob Lut har latt hugge over samme dele.

Like ord og enstemmig provet provet og tilsto Hans Averøens broder Anders Karlsrud, hvilke begge end videre ble tilspurt om de igår kunne se noen forandring på bemelte tvende stener, enten av steden eller anvisningen, eller i noen andre måter at være forandret. Dertil svarte de nei, at de ei kunne se noen forandring på dem, enten av steden eller anvisningen. Men syntes ennu for dem uforanderlig sådan som de har sett og kjent dem av S.69 a. førstningen.

Nok tilsto de at de fra deres ungdom opp har hørt, at Askeige skulle gå efter fornevnte delestener i "furen" (furu) i Håleiknuten, og de aldri annet har hørt eller visst, enn det jo vært rette dele imellem Ask og Hjelle. Men den sten som står i Langdalsåsen ved Jacob Luttes gruve, den har de ikke kjent eller visst av at sige, førend ifjor de var der med Tomas Ask, og Peder Svenske anviste dem samme sten.

Hvilken deres provning de sa seg ved deres salighets ed med en god samvittighet at ville og kunne bekrefte når påfordres.

Peder Eriksen Svenske provet og tilsto at han har ikke hatt noen videnskap om skjelne eller dele imellem Ask og Hjelle, eftersom han er en fremmed mann, og ei vært der på marken lenger enn på en ti eller tolv års tid, untagen allene den sten som han oss igår anviste, og er bestående noe lite nedenfor Jacob Luttes gruve. Den så han først for ungefehr fire år siden, da hans sønn anviste ham den, og han var den tid like sådan som den ennu idag forfantes, untagen et stykke som er slagen av den øverste ende på